

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron Pop, — rassin-utca 12.

Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 944
Nyomda 879
Héber osztály 455
2. N. Sz. 558

A közlések kizárólag a szerkesztőségnek címezendők. — Közlételeket nem adunk vissza és nem örlizhetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

1071
2211
Lejár
Hermann Goldschmidt ur
I. Wolfzelle 11
Wien

1922. június 7.

ERDEKES TUDTATÁSOK

szert közlési díja szavan-
betűvel szedett szavak
bírdetés díja — 10 szög
betűkre számítendő fel-
nek. A beérkezett ajánlatok
kiadóhivatalban vehetők
cimre továbbítanak. Erre
díjon kívül 2 lel 60 bani
szög fizetendő.

nk. Jelentkezni az Uj
n.

át jutányos áron vál-
II. em. 14. ajtó.

adok, aki egy lehetőleg
rosi butorozott szobát
kereskedelmi Bank, Deák
3949-1

ektetés. Világcsikk szá-
és terjesztésére alakuló
restetnek Erdéklődhetni
ájában. Str. Dragolina
ándomál, Calea Regele
de. 3955-1

akás órásségül szombati
eres. Ajánlatokat „Hü-
bivatal továbbít. 3943-1

gépész nagyobb fűrésze-
keres. Magkereséseke-
adóhivatalba kér 3956-1

állásban levő o'leveles
eretekkel is rendelkezik,
családba, ahol kereske-
b posztót érthetne el.
nak. Levélek „Tanító-
ba kéretnek. 3957-1

sen szoba konyhás la-
félkül. Neolog izr. hit-
3948-1

sbőr és szíjgyártóblánk
et kicsinyben és nagy-
mettel. Vidéki meg-
csomagokban is eszko-
boskor ára 65—70 lei.
szálak kedvezmény.

BÖRGYÁR
yorsáru raktárral szem-
—So, lakás 3—87. szám.

gyár
vásárhely
tengeri örlésre al-
tt malomkövet.
ok. 1367

GYFODRÁSZ ÉS
ON Cal. Reg. Ferd.
ON 13. (udvarban)
runka, fejmossa,
és legmodernebb,
en. Haját veszek!
JULISKA

ra alatt láttamoz.
Felvez hirdetések
léseket. Fodításokat
MA., Piata Unirei
2917-1

1366

esség
n

bergi, ga-
papíráruk
ra érkeztek
ház
Engrosi

V. évfolyam, 122. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Szévan 12.

1922. június 8, Csütörtök

Ajtóról-ajtóra

Az Uj Kelet annakidején hirt adott arról, hogy Newyorkban ezrel jelentettek az önkéntes munkaerők, akik ajtóról-ajtóra járnak és gyűjtönek a Keren Hajjeszódruak. Ezt a nagyméretű népmozgalmat többek között Jabotinszki indította meg egy népgyűlésen, melyen a Keren Hajjeszódru érdekeiben beszélt. Itt adjuk Jabotinszki beszédének egy részét. Az erdélyi zsidóság részére is aktuális értékkel bír, nemcsak mert a Keren Hajjeszódruól szól, hanem mert éppen most vagyunk a sékelgyűjtési akció közepében.

Sokan kérdezik ezt: „miért szükséges minden egyes zsidót külön-külön felkeresni a Keren Hajjeszódru ügyében és minden más fontosabb cionista ügyben? Vajjon nem eleget e, ha a zsidó sajtóban és népgyűléseken általános propagandát csinálunk és ezzel megteremtjük a hangulatot és megértetjük, hogy minden zsidónak kötelessége Palesztina felépítésén közreműködnie? Bizonyára, — gondolják sokan — sokkal határozottabb és eredményesebb módszer ez, mint a házról házra és ajtóról ajtóra való járás. A nyilvános népgyűléseken a legjobb szónokokat lehet kiállítani. Az újságírókat legjobb újságíróknak irhatják. Az egyes gyűjtők azonban általában olyan emberek közül kerülnek ki, akik sem nagy szónokok, sem pedig különösebben nem ismerik a palesztinai és általános cionista helyzetet. Ha aztán az az ember, akit az ilyen gyűjtő felkeres, komplikált kérdéseket áll eléje, akkor sok esetben nem lesz abban a helyzetben, hogy kielégítő választ adjon. A propaganda és a sajtó minden, a házról-házra és ajtóról-ajtóra való gyűjtés semmi.”

En az ellenkező meggyőződést vallom. Ajtóról-ajtóra járni és gyűjtöni: ez minden. Propaganda és sajtó kevés. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a nyilvános népgyűlések, újságírók és egyéb sajtótermékek fölöslegesek a cionista propaganda terén. Sőt ellenkezőleg, nagyon is szükségesek, — egy feltétel mellett: ha azt a célt szolgálják, hogy a gyűjtők seregének utját egyengessék. Ha azonban nem rendelkezünk ajtóról-ajtóra járó gyűjtőkkel, akkor már eleve is lemondhatunk ezekről a propaganda eszközökről, mert eleve arra vannak itélve, hogy kiáltó hang legyenek a puztában, anélkül, hogy bármiféle eredményt tudnának hozni, akár a Keren Hajjeszódruak, akár más cionista ügyek. Minden lelkesedés és minden jóakarát semmit se használ mindaddig, amíg mindegyikhez külön-külön oda nem megyünk és meg nem fogjuk kabátja gombját és fülébe nem mondjuk: „önt személyesen, önt gondolom”.

Jól tudom én azt, hogy igen sok embernek nem tetszik és nem kellemes ajtóról-ajtóra járni és ismeretlen, sőt sokszor barátságtalan emberekkel beszélni. Sokan talán azt is gondolják, hogy méltatlan és lealacsonyító feladat ez. Ezekkel én nem vagyok egy véleményen. Én úgy érzem, hogy olyan feladat ez, mellyel el lehet dicsekedni, olyan szerep, melyre büszkének lehet lenni, sokkal büszkébbnek, mint minden másra, amit valaha is ügyünk érdekében tettek. Ennél a munkánál dicsőségsébb munkát csak egyet ismerek; azoknak az embereknek munkáját és feladatát, akik Palesztina földjén él-

nek és halnak s zsidó nép jövőjéért. Van egy orosz legenda, mely egy északi származású hősről beszél. Ennek a legendás hősrnek Muramec Eliás volt a neve. Allitóltag hét vagy nyolcszáz évvel ezelőtt történt. Oroszországot megtámadták és elfoglalták a tatárok. És a tatárok igája súlyos és elviselhetetlen volt. A legenda úgy beszél, hogy ez a Muramec szabadtotta meg az országot a tatáriga alól. Hős volt, erős és lovagias. A nép ajkán százával élnek a népdalok, melyek az ő győzelmeiről beszélnek. Ennekem azonban az egész legendában csak egyetlen rövid epizód érdekes, melynek hőse talán nem is maga Muramec, hanem valaki más. A legenda szerint Muramec ifju korában nyomorék volt. Teste béra volt, kezét nem tudta mozgatni és naphosszat ott ült egy fapadon apjának viskója előtt. Harminehárom éves lett így és mindenki meg volt győződve róla, hogy mint haszontalan nyomorult fogja életét befejezni. Egyszer azonban, mikor teljesen magára hagyatva ült ezen a fapadon, valami csavargó jött feléje és megszólította: „Ifju ember, szomjas vagyok, hozz egy ital vizet. — Nem tudok mozogni, — mondotta Muramec — béna vagyok. De a csavargó rászólt: „Ostobaság, kelj fel és add azt, amit mondok.” Muramec megpróbálta a kezét megmozdítani és lám csakugyan bírta. Főlkelt ültéből és vizet hozott a csavargónak. A csavargó ivott és tovább ment utjára, senki se tudja a nevét, hogy honnan jött és hová ment. De Muramec Eliás nagy hős lett és megszabadította Oroszországot.

Mikor Garibaldi fiatalember volt, mint hajóselegény hosszú évekig foglalatostkodott apjának kereskedelmi hajóján. Közönséges fiatal hajóselegény volt és semmi más. Ezer ilyen hajóselegény volt az olasz fiatalságban abban az időben, ifju emberek, akik sohasem gondoltak másra, mint a hajóikra és üzleteikre. De egyszer egy távoli idegen kikötőben a fiatal Garibaldi egy kicsiny, piszkos korcsmába került és egy másik hajóselegérről találkozott, piszkossal, rongyossal, borotválással és talán részeg is volt. Ez a részeg hajós megszólította Garibaldit: „Ifju ember, te itt tékozolod el idődet, míg Itália szenved.” Zsebéből egy piszkos papírapot szedett elő, melyen néhány hazafias költemény volt kinyomtatva. És egész éjszakán keresztül beszélt a fiatal emberrel. Akkor aztán elváltak egymástól. Senkisé tudja, hogy hogyan hívták ezt a rongyos hajóst, honnan jött és hová ment. De Garibaldiból nagy hős lett és felszabadította Olaszországot.

Sokszor gondolkodom én azon, hogy ki volt az, aki Oroszországot és Itáliát és minden országot és minden népet megszabadított, azok között, akiknek szabadságát a világtörténelem során kivívták. Vajjon az a hős volt-e az, akinek nevét a történelem megőrizte, vagy pedig az a csavargó volt-e az, aki mindörökké névtelen maradt. Én úgy érzem, hogy mindig az a csavargó volt az. Ne ijedjenek meg ettől a szótól, hogy csavargó. Nem megalázó ez ebben az értelemezésben. Az a valaki ő, aki megy és előidézi azt, hogy történjék valami. Az a valaki ő, aki hordja a magot, hogy a nemzet talajának minden részébe elvessze. A legnagyobb szónokok, akik a tömegek szívét hatják meg szavaikkal., ők is ezeknek a

csavargóknak dicsőséges seregébe tartoznak. De ők csak a tömegekhez tudnak beszélni. Nincs módjukban minden egyes férfit és minden egyes nőt külön-külön megfogni, — és ez éppen az ő gyöngéjük. Mert talán éppen ennek az embernek, vagy annak az asszonynak szívében ég egy-egy Garibaldinak lelke, melyet azonban csak a személyes és közvetlen ráhatással lehet életrekelteni.

Hát menjete és beszéljete velök! Ó az az ismeretlen katona, ak minden csatát megnyer. A véres csatákat csak úgy, mint az arany csatákat. És minden csatát, akár Amerikáért, akár Angolországért, akár Palesztináért szóljon a küzdelem. Úgyának gyűjtőkre van szükség. Emberekre, akik ajtóról-ajtóra és házról-házra járnak. Jelentkezzenek és ezzel önt gondolom és azonnal.

1930-ig moratóriumot kap Németország?

Döntés előtt a jóvátételi kérdés

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, június 7. A „Morning Post” párisi jelentése szerint a jóvátételi bizottságnak nincs felhatalmazása a német adósságok csökkentésére, de Németországnak 1930-ig moratóriumot adhat az 1926-ig esedékes adósságokra. Poincaré legutóbbi nyilatkozata után nem bizonyos, hogy a bizottság többsége ilyen megoldást fog elhatározni. Az ellentétek Franciaország-Belgium és Anglia-Olaszország közt még fennállnak.

London, június 7. A „Temps” párisi tudósítója szerint, ha a bankárok rágszokni fognak ahhoz, ami ebben a pillanatban valószínűnek látszik, hogy a német adósság leszállítása a kölcsön kibocsátásának előfeltétele, akkor a szerdai ülésen kijelentik, hogy a bizottság nincs abban a helyzetben, hogy kölcsönt írjon ki. Ha Franciaországban azt mondják, hogy a nemzetközi kölcsön kibocsátása a francia követelések leszállításától függ, akkor Franciaország inkább a kölcsön jogairól fog lemondani, mintsem követeléseiről. Bizonyos dolog, hogy az általános rendezés pillanata még nem érkezett el.

A „Chicago Tribune” párisi tudósítója szerint Poincaré a tárgyalásokat újrafelveszi Lloyd George-zsal. Francia véleménye szerint a kezdeményezés Angliától indult ki, mert Lloyd George belátta, hogy francia-antant nélkül nincs béke. Egyébként Saint Aulaire francia nagykövét Párisba érkezett, amiből a paktumtárgyalások hamaros megnyitására követhetnek.

Tiltakozás Párisban a rajnai manipulációk ellen

Páris, jun. 7. Mára várják a jóvátételi bizottság választ a nemzetközi kölcsönbizottság részéről előterjesztett kérdésekre. Hanes Braun, a nemzetközi kölcsönbizottság elnöke rámutatott arra az elnyomásra, amelyet a franciák a Rajna-vidéken gyakorolnak. A franciák a rajnai tartományt el akarják választani Poroszországtól és érdekpolitikájuk játéklabdájává akarják tenni. Reméli, hogy a lakosság kitart Németország mellett, mert Németországnak köszönheti felvirágzását. A határozatot elfogadták. Tiltakoznak a Rajna-vidéke elválasztására irányuló törekvések ellen.

Anglia és Olaszország a német jóvátétel leszállítása mellett

Páris, június 7. A „Chicago Tribune” szerint Anglia és Olaszország nem kifogásolja, hogy a százharminckét milliárdnyi német jóvátételi adósságot leszállítsák. Ezzel szemben Franciaországnak és Belgiumnak az az álláspontja, hogy a jóvátételi összeg leszállításába nem egyezhetnek bele.

A jóvátételi bizottság válaszol Morgannak

Páris, június 7. A reparációs bi-

zottság keddi ülését elnapolta, hogy válaszolhasson Morgannak arra a kérdésére, vajjon a londoni fizetési tervezet érvényben van-e. Ezzel kapcsolatban a francia sajtó pesszimistikusan foglalkozik a nemzetközi kölcsön ügyével. Franciaországnak szintén szüksége van hitelre, ezt a nemzetközi kölcsön rendezésével egyidejűleg akarja megkapni.

Franciaország szabotázsa Hágában

Páris, június 7. A Havas-ügynökség jelentése szerint a francia kormány nemsokára végleg nyilatkozni fog, részvesz-e a hágai konferencián vagy sem. Annyi valószínű, hogy a francia kormány pénzügyi és gazdasági szakértői Hágába utaznak, de a politikai képviseltetés nagyon bizonytalan. A francia szakértők részvesznek a június 15—25 között tartandó üléseken, amelyek csak a szövetségesek és a semleges államok vesznek részt, de ha a francia kormány konstatálná, hogy az oroszokkal nem a Poincaré memorandum lefektetett elvek alapján tárgyalnak, akkor visszahívja képviselőit.

Az antant jogi szakértői új konferenciára gyűlnek össze

Páris, június 7. A francia külügyminisztériumban ma összeültek Anglia, Franciaország, Olaszország és Japán jogi szakértői, hogy a békeszerződésekkel kapcsolatos különböző jogi természetű kérdéseket megbeszéljenek. Az amerikai kormány elhatározta, hogy a Rajna mentén csak ezer főnyi katonaságot tart vissza, a többi hazarendeli.

Poincaré a francia adósságok törlesztésért

Páris, június 7. A „Newyork Herald” szerint francia körökben remélik egy olyan általános konferencia összehívását, amely a szövetségesek közötti adósságok részleges elengedését, vagy törlesztési határozatát. Poincaré arra fogja kérni Lloyd Georget és a hágai konferenciát, hasanak oda, hogy Amerika beleegyezzen ebbe a konferenciába s győzzék meg annak elengedhetetlen szükségességéről.

Törökország a nemzetközi ligaegyedülben

Prága, június 6. A nemzetközi ligaegyedülben főtanácsa elhatározta,

hogya magyar delegáció javaslatával a legközelebbi ülésen fog foglalkozni. A kongresszus mai ülésén Dickinson angol delegátus és Reysen főtitkár a nemzeti kisebbségek müncheni konferenciájának határozatairól beszélt az ukrán liga felvételének kérdésével kapcsolatban. Emiatt szót váltás keletkezett Suffini elnök és Hennessey francia delegátus között. A vitában egyre több delegátus vett részt. A kiküldöttek tömegesen az elnöki emelvény elé tolultak és igyekeztek egymást tulkiabálni. Az elnök végül energikusan vetett véget a zűrzavarnak és kijelentette, hogy a gyűlés határozatait semmi körülmények között megváltoztatni nem lehet. Ezzel az ülést berekesztette.

A kongresszus plenáris ülésének napirendjére tűzték a török ligának a szövetségbe való felvételét is. E kérdés körül nagy nehézségek támadtak, egyes bizottságok az azonnali felvétel mellett szavaztak, mások viszont azt ajánlották, hogy a kérdés tárgyalását későbbi időpontra halasszák el. A gyűlés végül elvetette az elnsopási indítványt és Törökország felvételét mellett határozott.

A zsidóság a magyar választásokon

Akik kibuktak és akik bejönnek

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Budapest, június 7. A magyarországi választások végső eredménye még ismeretlen. Egy máris kétségtelen, hogy a féktelen terror ellenére is egész sereg liberális és demokrata képviselő kerül be az új parlamentbe. A legfeltűnőbb a szocialisták térfoglalása, eddig tizenhárom szociáldemokrata mandátum vált ismeretessé, de nem lehetetlen, hogy ez a szám a budapesti munkásság megnyilatkozása után megkétszereződik. Nagyon figyelemreméltó a zsidóság részvétele is. Noha az öntudatos zsidóság sehol megszerveve nem volt, a zsidó választók mindenütt megtalálták az eszüket és szívüket és azokra a jelöltre szavaztak, akik egy jobb éra ígértét jelentették. A zsidó tömegek több helyen erőiesen visszautasították az oktrojt, amit képzelt vezéreik velük elfogadtatni igyekeztek.

A budapesti választások eredménye még ismeretlen, e pillanatban csak a budai voksokat számolták össze. A hat budai képviselő közül kettő szocialista, kettő egységes párti, egy Andrassy-Friedrich-párti és egy demokrata. Minthogy a szocialisták Peidl Gyulát választották meg, akinek már van egy mandátuma, a listán utánakövetkező Kéty Anna lesz Buda egyik szocialista képviselője. A reakció botbűntetést követelő Schlachta Margit után ennek a parlamentnek a szocialisták adják az első nőképviseletét. A magyarországi zsidóság választási hangulatáról a következő megnyilatkozások számolnak be.

A nemzeti zsidóság állásfoglalása

A cionistákat azzal vádolja az „Egyenlőség”, hogy a Nemzeti Polgári Párt mellett foglaltak állást. Dr. Schönfeld József a Zsidó Szemlében egy levélre, amit a szerkesztőséghez intéztek, a következő okos sorokkal tisztázza a nemzeti zsidóság álláspontját:

— A levélben foglalt szemrehányások bizonyos mértékben már tartalmazák az én álláspontom igazolását is. Felesleges újból hangsúlyozni, — hiszen minden esetben kifejtettem, — hogy sem a lap, sem a cionista szervezet nem foglalt állást egyetlen párt mellett sem. Sőt, az is téves, mintha én a Zsidó Szemlében a Nemzeti Polgári Párt mellett akarnék propagandát folytatni. Azok a cikkek, melyek lapunkban az utolsó hetekben e kérdéssel kapcsolatban megjelentek és amelyek

Amerika magáévá teszi a francia felfogást

Washington, június 7. Az amerikai sajtó kedvvel kommentálja Poincaré memorandumát és megállapítja, hogy az amerikai felfogás megegyezik a franciáéval. A „World Times” kijelenti, hogy a szovjetkormányt el kell ismernie a francia álláspont helyességét a magántulajdonra és Oroszország adósságaira vonatkozólag, mielőtt bármely csekély támogatást is igényel Európától.

A magyar határkérdés a nagykövetek előtt

Páris, június 7. A nagykövetek tanácsa legutóbbi ülésén a trianoni békeszerződés végrehajtásának kérdésével foglalkozott, elsősorban a határmegállapításokkal. A cseh magyar határmegállapító bizottság még nem fejezte be a munkáját. A nyugalmegyerországi bizottság bizonyos határmegállapításokat javasolt. Egyik helyen a határvonal ugyanis olyformán szeli át a bányavidéket, hogy két tárna Ausztriához került. A bizottság egyesítési javaslatot dolgozott ki, amelyet a nagykövetek tanácsa elé terjesztett.

szomorúságunk, mert hiszen leírhatatlan presszió, terror, atrocitás eredménye ez az eredmény. Az ellenzéki agitációt béklyóba verték. Nem volt lehetőség ajánlásokat gyűjteni, népgyűlést tartani, plakátokat ragasztani. Ellenzéki jelölteket letartóztattak. Ellenzéki kerteseket internáltak. Fenyegettek. Verekedtek. A választás nyílt volt. Minden voksot számon tartottak. Lengelt a kaskatoll, villogott a plakát, ébren ügyelt a főbíró. Valóságos istencsodája, hogy mégis, mindezek ellenére is bekerült annyi ellenzéki, amennyi bekerült s letűnt a kurzusnak igen sok csillaga.

Minden zsidó becsületűgye, hogy ezeken a napokon az urnák elé járuljon és szavazatával diadalra segítse a liberális ellenzék ügyét. Minden szavazat: téglá a liberális Nagymagyarország fölépítéséhez. Minden szavazat: tiltakozás, védekezés és fegyver a pogrompolitika, az intézményesített antiszemitizmus, a jogfosztás ellen, a numerus clausus, a trafikjogrevízió, az italméréi engedélyelkobzás,

a felekezet és faj ellen folyó izgatás, a fel nem deríthető gyilkosságok ellen.

Átúló, aki e sorsdöntő napokban elhagyja azokat a férfiakat, akik a rettenetes terror éjszakáiban életük kockázatásával keltek a meggyőzött zsidóság védelmére. Június elseje és másodika a csata döntő napja. A jelszó: Vázsonyi. A napiparancs: Mindenki teljesítse kötelességét!

Vázsonyiék üzenete

Vázsonyi Vilmos szövetségi üzenete a magyarországi zsidókhöz többek közt ezeket mondja:

Mózes szótartás az aranyborjút, de mindig akadnak, akik szobrárt újra kiforgatják és mindig akadnak, akik elzáratosan leborulnak előtte. E bibliai kép ismétlődik meg most tragikusan a zsidó vallású magyar polgárok közéletében. Mintha nem volna numerus clausus, mintha az emancipáció és a recepciódacára nem volna törvénybe iktatva a zsidó vallásúak séggyene, mintha megszünt volna a másodrangú állampolgárságunk, néhány milliárdos — kifejezetten hangsúlyozom: néhány — odaállított teljes vagyoni erejével a reakciós kormány mellé és példájának és pénzének korrumpáló erejével csábította a magyar zsidókat, hogy kövessék az ő intéseit. Álszentekedő módon arról beszélnek, hogy ők ki skarnak békülni a hazával, mintha mi valaha haragba lettünk volna edes magyar hazánkkal, mintha mi valaha oly balgák lettünk volna, hogy össztörvénstűjük az örökkévaló haszát a szerencsére mulandó rendszerrel és efemer kormányokkal.

Sándor Pál kevésbé biblikus. Az ő üzenetének címe: „Lehet-e felejteni?” Ha végignézzek az elmúlt nemzetgyűlésen, a körülöttem viharzó tömeget a zsidóság szempontjából két csoportra kell bontanom. Egy elvakult, megtévelyedett, gyűlöletet tájtékozó szociálszaga és egy törpe kisebbségre, amely mellém állott akkor, mikor a sors engem, egyszerű kereskedőembert szemelt ki arra, hogy felekezetem védelmének szolgáljak és akkor még veszélyes szerepét elvállaljam. Én hatvankétesztendő koromra is mindig azt a jelszót vallottam: előre nézni és bátran hadakozni. Ezuttal először mondom azt: nézzünk hátra is, emlékezzünk arra, mi történt az elmúlt években és ne higgyünk a reakciónak, ha ma kenetes szavakkal is hirdeti vasárnaponként a liberálisust.

Sándor Pál kedvencei

Az „Egyenlőség” az öt demokratavezér arcképét is közli, köztük Sándor Pálét: ez az arckép nem volna teljes, ha el nem olvasnánk a cionisták lapjának a „Zsidó Szemlé” nek körülhatárolt kritikáját Sándor Pálról és kedvenceiről. Sándor Pál elkövette azt a megfontolatlanulást, hogy levélben ajánlott jelölteket a magyar zsidó választóknak. Sasvár zsidóinak Vass József kultusz-minisztert, Sátoraljanjehelynek Kutkafalvy Miklós keresztyán ellenzéki jelöltet. A „Zsidó Szemlé” ors támadó-

cikében azt kérde, ki adott felhatalmazást Sándor Pálnak, hogy a magyar zsidók chachambasijának tolja fel magát. Az ujhelyi zsidóság sem kiváncsi Sándor Pál véleményére és ezt a „Zemplén” című lap legutóbbi számában nyílt levélben hozza tudomására. A nyílt levelet „3000 ujhelyi” írta alá és többek között a következőket olvasuk benne:

„Nagyságos képviselő ur! Ön oly egyént támogat, kinek lajzburnálját években át a most fogságban ülő Gyulai Mihály szerkesztette, amely lapban csak piócsfejként volt a zsidóság sposztrófálva és ahol Önt is csak Sándor Schlesinger Pálnak nevezték. Ön oly egyént támogat, kinek itteni vezérkarában a megye hírhedt antiszemita foglalkal helyet, akik között néhányan valóságos hajtóvadászatot indítottak zsidó egyének élete és egzisztenciája ellen. Ön oly egyént támogat, aki még programbeszédében is a numerus klauzust jogosnak ismerte el és eltörlését csak akkorra ígerte, ha a zsidók megjavulnak. Hát ha így áll a dolog, akkor Ön lehet félelmetes idők hősi alakja, lehet érdemes politikus, lehet jeles szakember, de nem lehet a zsidóságnak vezetője, mert csak nem tart bennünket oly örülteknek, hogy aki Gyulai Mihályokkal szövetkezett, az a zsidóságnak politikai direktívát adhat.”

A magyar zsidóság, írja a „Zsidó Szemlé”, elismeri és méltányolja azt a jóakaratot, amellyel Sándor Pál a zsidóság érdekében politizál, de a zsidóság eredményei meggyőzték arról, hogy Sándor Pál lehet jó kereskedő, lehet jó és lelkes szószólója a kereskedelemnek, de végre is ne avonósítsuk állandóan az OMKE-t a magyar zsidóság politikai szervezetével és ne tekintse magát az OMKE elnöke ex offo a zsidóság hivatott képviselőjének. Sándor Pálnak lehetne egyenlőség kedvencéi a Kutkafalvyak, de elégedjék meg azzal, hogy itthon a fővárosban enyélég velük, ahol a nagy tömegben ez nem is olyan feltűnő, de kímélje meg a szegény vidéki zsidókat a mag politikai bölcsességétől.

Mit ír a „Világ”

A „Világ” vasárnapi száma „Debrecenben választottak” címen vezércikében a következőket írja:

A tisztántuli választások legnagyobb csalódása az volt, hogy Debrecen, a debreceni civisak kemény dereka is meghajolt a diktátum előtt. Milotay István, Bernolák Nándor, Pröhle Vilmos jöttek a nemzetgyűlésbe Debrecen képviselői gyanánt, talán azért, mert Debrecen még nem oszadt fel a román megszállás hosszú álma után, talán azért, mert néhány hétre még Debrecen is megfertőzte a gyűlölet áfiuma, amelyet olyan olcsó és olyan pazarul vesztettek ebben az országban. Debrecen nagy csalódást hozott a tisztántuli választások napjaiban, bántóan hatott akkor a legmerészebb bizakodókra is a keménydréku civisok elhajlása a szelek irányában. Debrecen most kiközösörlte a csorbát, Debrecen felbredi és kiegyenesedett, Debrecen példát adott az országnak, olyan példát, amely haragya fogja bejárni az országot városról városra, falról falura. Debrecen óvása ez, Debrecen ünnepélyes és kemény óvása, Debrecen saját nevében elmondott és a néma kerületek nevében elmondott óvása az ellen, ami nem történhetik tovább, sz ilyen óváson, ez Debrecen óvása az egységes párt választási „taktikája” ellen és óvása az ellen, ami megelőzte és lehetett tette az ilyen választási taktikát. Debrecen haugos, erős szavát hatalmas kórus gyanánt kíséri a néma kerületek tízeinek-husainak elfojtott szava, Debrecen megmutatta, hogy

mi ma a különbség a nyílt és a titkos szavazás között.

Debrecen megmutatta azt, hogy mi a magyar nép őszinte nézete azokról, akik kezükbe ragadták a magyar föld sorsának intézését.”

Ha gyorsan kiszolgált, fontososan kímélt és jó tűzifát akar, forduljon a Frenkel-fatelephoz (volt Janavits és Tso) Strada Apriljanovici (Gyulagyár-u.) 13. Telefon 7-90, 4-01, 7-64

Szemle az

Nem lehet szemle

— Az Uj Kelet

Nem titok, hanem valóság, hogy a magyar zsidóság a választásokon nem lehet szemle. A zsidóság a választásokon nem lehet szemle. A zsidóság a választásokon nem lehet szemle.

Beszélgötérigazgatóság géranquu szaralkodó szesztetésének dekes felvilág

— Nem a államvasutak technikai szertölt területek lott ember eldásáról egyádoskodni. Így nehézségekké román államveteleken. Az e hiány nem v hiszen nem v dony, amely volna üzembe véshez pedig elégséggé volt után a doskodás a v enyhítéséről, érezhetőbb a s helyi viszokorolt szemlé

— Egy a hogy a mellé személyzetet. Ez azonban é oldás lehet e alkalmazottak Minden vsutlességét a l gyakorolva a minden saját ismer. Megtör lakon olyan jártak, akik a azt sem tudták következik állpersze az lett csétlenségek amit az utolsó meg lehet a volt ennek a járásnak, hog hivatalnokok Erdélybe magben különös s szikség. A r talnokok szá ezzel arányosdett a csato hivatalnokok é száma.

— Időközben el a külföldi és bizott vagonjavárolt mozdond érkezett. Uj járatni s ezzel rányos forgalmélyzethány a minden ilyen államvasutak földről akart szatni, a külföld hogy a román sága osztrák v Romániába hozmazni. A terv még a legutóbb tek a bécsi lapvasutak igarga amelyben (az fizetés mellett utasokat, hivatvonatvezetőket

— Ugy láte vasutasok bétélsul meg, mezigazgatósága m

Személyzetet keres az államvasut

Nem lehet új vonatokat indítani a személyzethiány miatt

— Az Új Kelet bukaresti munkatársától —

Nem titok többé, hogy a román államvasutak igazgatósága személyzethiánnyal küzd, ami miatt egyes új vonalakon, ahol a technikai eszközök már megengednék, nem tudnak új vonatokat a forgalomba beállítani. Főképpen szakértő és jól iskolázott személyzetben, vonatvezetőkben, mérnökökben van hiány, még pedig olyan nagy mértékben, hogy az államvasutak igazgatósága nem térhetett ki azelőtt, hogy a személyzet kérdését a legrövidebb idő alatt gyökeresen és véglegesen rendezze.

Beszélgést folytattam a CFR. vezérigazgatóságához bocsott egyik magisterangú szakemberrel, aki a vasutnál uralkodó személyzethiányról és megszüntetésének módjairól a következő érdekes felvilágosításokat adta:

— Nem új dolog, hogy a román államvasutának megfelelő szakértő technikai személyzete nincs. A csatlakozó területeken nagyon sok bagyvakorolt ember elhagyta helyét s ezek pótlásáról egyáltalán nem lehetett gondoskodni. Így már kezdetben technikai nehézségekkel kellett megküzdnie a román államvasutaknak a csatlakozó területeken. Az első időben a személyzethiány nem volt annyira érzékelhető, mert hiszen nem volt elég vagon és mozdony, amellyel sok vonatot lehetett volna üzemeltetni, a meglévő kovácsok pedig a maradék személyzet is elegendő volt. Amilyen mértékben javult azután a közlekedés és történt gondoskodás a vagon- és mozdonyhiány enyhítéséről, olyan mértékben vált egyre érzékelhetőbb a személyzetnek, különösen a helyi viszonyokkal ismerős, begyakorolt személyzetnek a hiánya.

— Egy ideig szíri próbálkoztak, hogy a mellékvonalakról vonták el a személyzetet és vitték át a fővonalakra. Ez azonban éppen úgy ideiglenes megoldás lehet csak, mint a regáti elhelyezése. Minden vasutas ugyanis ott végzi kötelességét a legjobban, ahol be van gyakorolva, azaz az utvonalon, amelyet minden sajátosságával együtt már jól ismer. Megtörtént, hogy egyes utvonalakon olyan mozdony és vonatvezetők jártak, akik a pályát alig ismerték és azt sem tudták jóformán, hogy mikor következnek állomások. Ennek eredménye persze az lett, hogy a vasúti szerencsétlenségek száma megszorodott, amit az utolsó idők napi krónikáiból meg lehet állapítani. Másik hiánya volt ennek a sürgős személyzetpótló eljárásnak, hogy a regáti és forgalmi hivatalnokok közül sokat helyeztek át Erdélybe magasabb funkcióba, amelyben különös szakértelemre is lett volna szükség. A regáti és forgalmi hivatalnokok száma feltűnően csökkent, ezzel arányosan azonban nem emelkedett a csatlakozó területeken a tanult hivatalnokok és technikai alkalmazottak száma.

— Időközben egymásután végezték el a külföldi és belföldi gyárak a rájuk bízott vagonjavításokat. A régebben vásárolt mozdonyok nagy része is megérkezett. Új vonatokat lehetett volna járattatni s ezzel jelentősen segíteni a hátrányos forgalmi viszonyokon. A személyzethiány azonban megakadályozott minden ilyen irányú törekvést. Az államvasutak igazgatósága ekkor külföldről akart szakértő személyzetet hoztatni, a külföldi lapok is írtak arról, hogy a román államvasutak igazgatósága osztrák vasúti hivatalnokokat akar Romániába hoztatni s a CFR-nél alkalmaszani. A terv nem valósult meg, holott még a legutóbbi napokban is megjelentek a bécsi lapokban a román államvasutak igazgatóságának hirdetőnyomai, amelyben (az osztrákhöz képest) jó fizetés mellett tanult és gyakorolt vasutasokat, hivatalnokokat, mozdony- és vonatvezetőket keresnek.

— Ugy látszik, hogy az osztrák vasutasok betelepítési akciója nem valósult meg, mert a román államvasutak igazgatósága meglepetésszerű elhatárolódást követelt magától. Vissza fogják venni azokat a tanult vasúti hivatalnokokat és technikai alkalmazottakat, akiket az impérium után azért bocsátottak el, mert az eskü tenni annak idején vonakodtak. Végleges döntés ebben az ügyben nem történt, végérvényesen a

zárta tőkélte el magát. Vissza fogják venni azokat a tanult vasúti hivatalnokokat és technikai alkalmazottakat, akiket az impérium után azért bocsátottak el, mert az eskü tenni annak idején vonakodtak. Végleges döntés ebben az ügyben nem történt, végérvényesen a

visszavétel módozatait sem állapították meg, az azonban bizonyos, hogy a visszavétel megtörténik. A hirdetőnyom, amely ebben a tárgyban legközelebb meg fog jelenni, az érdekelt hivatalnokokat és vasutasokat a legteljesebb megelégedéssel fogja eltölteni.

A királyi család Belgrádban

Huszéves szövetséget köt Jugoszlávia, Románia, Csehszlovákia és Görögország

— Az Új Kelet tudósítójától —

A jugoszláv főváros ünnepi pompában várja a királyi esküvő napját. A román király pár fogadása impozáns katonai asszisztenciával történt: Ferdinánd király és a menyasszony, Mariora főhercegnő, ágyudörgés és virágerdő között vonult be Belgrádba. A külföldi fejedelmi vendégek tiszteletére tegnap este diszvacsera volt, a diplomaták pedig állandóan tanácskoznak. Benes cseh miniszterelnök huszéves katonai és gazdasági szerződés tervével utazott Belgrádba, amelyet Jugoszlávia, Románia, Csehszlovákia és Görögország között kíván létrehozni.

A kisantant megteremtőjének újabb diplomáciai vállalkozását egész Európában feszült érdeklődéssel figyelik.

Belgrádi távirati jelentéseink a következők:

Belgrád, június 7. A királyi palotában tegnap este udvari ebéd volt a yorki herceg tiszteletére, amelyen résztvettek a többi Belgrádba érkezett fejedelmi személyiségek.

Este a filharmonikus társaság diszhangversenyt adott óriási sikerrel, majd az ország összes énekharai tartottak hangversenyt.

Ma reggel érkezett az udinei herceg, akit maga Sándor király fogadott.

A városban már kora hajnalban nagy az élénkség. A katonaszóles zenes felvonulással vonult ki a Száva torkolatához a román királyi család fogadására.

A román királyi család Belgrádban

A „Rador“ kiküldött tudósítója jelentette Belgrádból: A főváros gyönyörűen fel van díszítve, mindenki az utcán van, várják a román vendégek megérkezését. Állandóan érkeznek vonatok az ország minden részéből kiküldött delegátusokkal.

Ma délelőtt 3 órakor a dunai szerb flottilla Dambovitzára felindult a román királyi család elé. A „Sándor“ hadihajó viszi a királyi küldöttjeit a menyasszonyhoz.

A „Dráva“, „Vardar“, „Lovoson“, „Morava“ és „Száva“ monitorok a belgrádi kikötőben fogják fogadni a román királyi jachtját.

Belgrád, június 7. A román király és családja ünnepélyes fogadtatásáról a Rador kiküldött tudósítója ezeket jelentette:

Délután fél ötök Sándor király, Pál és Arzen hercegek kíséretében a testőrgárda sorfala között a kikötőbe érkezett. A kikötőt az ünnepélyes alkalomra felszítették lombokkal, virágokkal és a két ország zászlóival. Sándor királyon kívül jelen voltak a kormány tagjai, a parlament elnöke, a patriarcha, a tábornoki kar, a diplomáciai kar és más főméltóságok, Belgrád főpolgármestere, katonazenekarok és óriási tömeg. A belgrádi nők küldöttsége a belgrádi sajtószindikátus hajóján helyezkedett el.

Négy óra 40 perokor jeleztek a román királyi jachtját. A Duna két partján felállított ágyunaszádok szakadatlan üdvözlőseivel között uszott a királyi jacht a kikötő felé az ország evesősegyleteinek 24 birkája kíséretében. A dombok mögül repülőgépek jelentek meg. A kikötőbe befut a Vardar monitor, nyomom követi a Stefan cel Mare-jacht. A monitorok salvát adnak, a zenekarok a román himnuszot játsszák, a tömeg frenetikus éljenzésbe tör ki.

Öt órakor a királyi yacht partot ér, Ferdinánd király, Maria királyné, Mariora hercegnő partraszállnak. Sándor király bemutatja a kormány tagjait, a kamara elnökét, majd a patriarcha

üdvözi a menyasszonyt, mire a belgrádi polgármester — ősi szokás szerint — kenyeret nyújt át a vendégeknek.

Ferdinánd király a fogadtatás bensőségétől rendkívül meghatva mondott köszönetet. Ezután a polgármester a királynénak és Mariora hercegnőnek remek virágcsokrot nyújtott át a belgrádi polgárság nevében.

Sándor király most bemutatta Ferdinánd királynak a megjelent katonai előkelőségeket, majd a kivonult század parancsnoka tett jelentést, mire a felségek elvonultak a testőrgárda arcvonala előtt. A vendégek ezután a tömeg leirhatatlan lelkesedése közepette a konakba hajtottak. Különösen a menyasszonyt üdvözölték rendkívüli örömmel és szeretettel.

A román királyi család a régi királyi palotában szállott meg.

Diplomáciai tanácskozások

Belgrád, június 7. Politikai körökben úgy tudják, hogy Benes belgrádi tartózkodását felhasználja arra, hogy a jugoszlávokkal tárgyalásokat folytatson egy 20 évre szóló politikai, gazdasági és katonai egyezmény megkötésére, amelyhez valószínűleg Románia is csatlakozni fog.

Beavatott politikai körök véleménye szerint Benes terve felett most nem fognak határozni, mert ily fontos dolog hosszabb megbeszélést igényel. Mindamellett Benes, Nincsić, Pasić és Bratianu tanácskoznak a fognak egymással. A megbeszélésekbe belevonják Baltazzi görög külügyminisztert is.

Hogyan lesz a tanúból vádlott

Napidij helyett — letartóztatás. Mikor a tanuk „önzetlenül“ vallanak

— Az Új Kelet tudósítójától —

A kolozsvári törvényszéken most kezdődik az uborkaszeg. A szemfüles törvényszéki riporter hiába ácsorog naposszat a kongó, üres folyosókon, a néptelen tárgyalótermekben: semmi esemény. Közeledik a nyári szünet... A rablőgyilkosokat és a nagystilű betörőket már elítélték.

Tegnap végre történt valami. Pedig rosszul indult, azt hittük, nem lesz semmi balóle: tolvaj cseléd... nyitott ajtó... lopás... néhány száz lei kár... rendőrség... stb. Bagatell ügy. Két érdekelt? A tolvaj cseléd unotnán ül a vádlottak padján. A börtönőr ásit. A szolgáló kint bóbiskol a folyosón. Az elnök monoton hangon olvassa a tényállást tartalmazó hosszú gépirásos oldalakat. „Eh — legyintett a kollégám, — megint nem lesz cikk.“ Ketten ültünk a hallgatóságnak fentartott pad-sorokban. „Várjunk még egy kicsit — feleltem, — sohasem lehet tudni. Emlékszik kolléga ur, a mult ősszel... Ugye? Nem gondolta senki és kéjgyilkosság lett. Két és fél hasáb borgiszából — kéthasábos címmel...“

Az elnök befejezte az olvasást. Az ügyész megdörgölte a szeméit, elnyomott egy ásitást és szólt valamit. Az elnök intett a panaszosnak. Türkösi Sámuel pénzügyi főbiztos. Részletesen elmagyarázza, hogy a vádlottak padján ülő Bacsó Rózsai nevű nem tudom már hány éves falusi leányzó, háztartási alkalmazott, egy alkalommal, mikor nem voltak otthon, a nyitvafelejtett belső-szobából többszáz lei értékű holmit ellopott. Ő azonnal jelentést tett a rendőrségen, amelynek közgei rövid

vizsgálat után minden kétséget kizárólag megállapították, hogy a kérdéses tárgyakat valóban a fentnevezett Bacsó Rózsai nevű mindenes cselédleány lopta el. A vizsgálat után Bacsót letartóztatták. A többi már az elnök is olvasta.

Csend. Bacsó Rózsai nevű cselédleány, jelenleg vádlott feltűnő nyugodtan hallgat. A kollégám megrántja a kabátomat „Ugyan, hagyja az ördögbe kolléga ur az egészet. Kap két hónapot. Ez nem egy szenzáció“. Nem megyek. Érdekel a Bacsó Rózsai nevű alperes, aki szoborszerű mozdulatlansággal ül a helyén. Ez meglepő. Egy fiatal, faluról idekerült cseléd, aki érzéketlenül járhatja semmitmondó, szürke szeméit a moró-zus bírákon és a magasgalléru, feszes ügyészen. Nincs megijedve. Nem sir, nem rászket, mint a többiek, akik pityeregnek, dadognak, remegnek, ha idekerülnek a rosszagu cselédszobából.

Az elnök: Nos, Bacsó Rózsai, hallotta, amit a gazdája, Türkösi ur elmondott?

Bacsó Erzsébet feláll. Csöppet sem fél. Mintha a nagyságával feleselne, úgy mondja:

— Kérem, tekintetes elnök ur, nem is úgy vót az kérem, mert én azokat a holmikát a nagyságától vásároltam. Teccik tudni én megkértem a nagyságát, hogy adja el nekem azokat, oszt a nagysága ideadta százötven leiert. Nem vagyok én olyanféle, hogy lopjak. Világéletemben tisztességgel szereztem a kenyeremet. Különben a Szász és a Vilsonné is megmondhatják, hogy én nem vagyok olyanféle.

Elnök: Hát maga ismeri őket?

Bacsó: Nem én kérem, de ők azért tudják.

Hohó! Itt valami baj van a kréta körül. Az ügyész magas gallérja diadalmasan nőni látszik. Az elnök rápislog az egyik szavazóbíróra. A védő gyilkos szemekkel nézi az ügyetlen Bacsó Rózsait, aki pokoli ártatlansággal és butasággal bámul előre. No ez érdekes. Tudtam, éreztem, hogy lesz valami. A szerencsétlen kollégám éppen most ment el.

Beszólítják Vilson Albertinét tanuskodni. Bejön. Ujságáros. Megtört, fáradt pária. Biztatón kacint a vádlottra.

Elnök: Ismeri maga a vádlottat.

Tanu: Nem én kérem, most látom másodszer. Először akkor láttam, mikor egy reggel fél hétkor mentem a tekintetes urához az ujsággal. Ott láttam, hogy Bacsó hét darab huszleies és két darab ötleies tesz az asztalra. A nagysága meg azt mondta: hát jól van Rózsai, most azok a holmik a magáé.

Rózsai vádlott hátrafordul és fölnyenesen a Türkösi családra mosolyog, mintha azt mondaná: no, látjátok, kellett ez nektek? Bajon a másik tanu, Szász Györgyné. Rámosolyog Rózsira.

Elnök: Ismeri a vádlottat.

Tanu: Nem.

Elnök: Mit tud a dologról?

Tanu: Egy reggel hat órakor Türkösi nagyságához mentem és ott láttam, hogy a nagysága egy darab százleiest és tíz darab ötleiest vesz át a lánytól. Ugy emlékszem tekintetes elnök ur, mintha ma lett volna. Egy darab százleies és tíz darab ötleies volt.

Türkösi felesége és anyósa kijelentette, hogy a kérdéses napon nem voltak otthon, amit igazolni is tudnak, a két tanut pedig sohasem látták. Türkösiék különben jó módu urinépek, minek adták volna el a nyolcszáz lei értékű holmit százötven leiert.

A bíróság visszavonul. Bacsó Rózsai barátságosan integet a sohasem látott mentőtánu felé. A bíróság visszajön.

Elnök: Szász és Vilsonné megesküsznek arra, amit vallottak?

Megesküsznek. Azután Vilsonné az elnökhöz fordul:

— Tekintetes elnök ur, én szegény asszony vagyok osztán most evvel itt egy egész délelőttöt elfecséreltem. Kérem, kapom én meg ennek a díját.

Az elnök sokatmondóan feleli:

— Mindjárt megkapják lelkeim mindketten.

Az elnök felszólítására a panaszosok is megesküsznek. A következő pillanatban az elnök a bíróság határozataként Vilson Albertinét és Szász Györgynét hamis tanúzás miatt letar-

adott felhatalmazást, hogy a magyar államnak tolja fel magát. Még sem kíváncsi nyára és ezt a legutóbbi számú zások tudomására. Új helyi" írta alá övetkezőket olvas-

viselő ur! Ön olyan nek lajzsurnálját fogásában ülő erkesztette, amely csőféként volt a lva és ahol Önt is hlesinger Pálnak egyént támogat, rkarában a megye foglalnak helyet, ányan valóságos itottak zsidó egyé- tenciája ellen. Ön at, aki még prog- numerus klauzust és eltörlését csak a zsidók meg- így áll a dolog, felmetes idők hős de nem lehet a e, mert csak nem örülteknek, hogy kkal szövetkezett, politikai direktívá-

ág, írja a „Zsidó méltányolja azt el Sándor Pál a politikát, de a meggrözték arról, et jó kerelkedő, szőlője a keres- is na anone- OMKE-t a ma- ai szervezetével it az OMKE meg- időség hivatott or Pálnak lehet- mesi a Kutka- ék meg azszal, rosban angyelg y tömegben ez inó, de kímélje éki zsidókat a ssegeitől.

Világ" pi száma „Deb- cimen vezér- t írja: áások legnagyobb gy Debrecen, a hány dereka is a elít. Milotij or, Pröhle Vilms e Debrecen kép- alán azért, mert csudóit fel a ro- szu álma után, ány hátra még zte a gyűlölet olesón és olyan bben az ország- alódlást hozott a napjaiban, béni- merészebb biza- yderekü civisek ába. Debrecen rbát, Debrecen edat, Debrecen znek, olyan pél- rja bajárai sz a, faluról falura. ceem ünnepélyes ceem saját nevé- néma kerületek a az ellen, ami az ellen, ami a, sz ilyen óvá- a az egységes rája" ellen és gelőte és lohe- stási taktikát. s szavát hatal- kiséri a néma zainak elfojtott tatta, hogy a kőzött.

zt, hogy mi a nézete azokról, a magyar föld

tőzfattatja. Sirás, jajgatás. A védő felelőse. A bíróság visszautasítja. Ujabb felelőse, új elutasítás. Még egyszer. Hiába. Elnapolják a tárgyalást. Uj tanúk kellenek. A két síró tanút fegyveres börtönőrök fogják közre. Szász-nának a férje fegyőr, jó hogy nincs itt. Most már Baosó Rózi is sír. A három nő végigsírja a hosszú folyosót. A kollegám szembe jön velünk. „Mi történt?” — kérdezi. „Semmi kolléga ur — felelem fölényesen, ma cikket írunk.” „Ép ideje, mert már nagyon lármázik a szerkesztőm.”

HIREK

Az amerikai zsidók kongresszusa

Az Uj Kelet tudósítójától

Filadelfia, május 22. Közvetlenül a világháború befejezése után, 1918. évben ült össze az amerikai zsidóság nagy kongresszusa, melynek annak idején óriási politikai jelentősége és kihatása volt az egész zsidóság ügyére. A kongresszus, mint az amerikai zsidóság permanens intézménye szervezkedett meg és állandó vezetőség az Egyesült-Államok, valamint a külföldi politikai fórumaival, mint az amerikai zsidó nép hivatalos képviselője éreztetkezett. Május 22 én nyitott meg az amerikai zsidó kongresszusnak második ülése: **aka 300** zsidó képviselőnek és 100 zsidó szervezet képviselőjének jelenlétében. A megnyitót ülést dr. Stephen Wise elnökölt. A megnyitót ünnepélyes részén Filadelfia polgármestere is részt vett és terjedelmes melegen hangú beszédében üdvözölte az amerikai zsidó nép képviselőit. Beszédében sajnálkozását adott kifejezését afelől, hogy az amerikai bevándorlás és törvényes akadályok merülnek, mely akadályok az Amerikába igyekvő zsidóságot érinti a legközelebről. Dr. Wise megnyitó beszédében spálált Amerika összes zsidóságára és névszerint a zsidóság képviselőit vezetőire: Luis Marshallra, Brandeis főbíróra és Mack bíróra és felhívta őket, hogy osztozzanak a kongresszushoz. Az állandó kongresszus vezetőségébe többek között Samuel Untermyer, Nathan Straus, a volt törökországi nagykövetet, Rosalski bírót, Perlmann delegátust és Kaplan egyetemi tanárt is megválasztották, még pedig annak a bizottságnak élére, melynek feladata, hogy a Palesztina felépítésén munkálkodó amerikai szervezeteket és testületeket egyesítse. A tárgyalások során a kongresszus többek között a következő határozatokat hozta:

1. Megteszi a szükséges intézkedéseket abban az irányban, hogy egy általános zsidó világgongresszus hívassék össze.
 2. Felhívja a litván kormányt, hogy teljesítse a nemzeti kisebbségekre vonatkozó ígéreteit.
 3. Tiltakozik a zsidó vallás üldözése ellen Szovjetországban.
 4. Készen van a zsidó népi ügyekben és nevezetesen a palesztinai zsidó nemzeti otthon felállítására ügyében tanúsított jóindulatát és segítségét.
- A további határozatok a Keren Hajjeszódra valamint azokra a zsidó intézményekre vonatkoznak, melyeknek programja Palesztina újjáépítése. Végül határozatot hoztak, melyben követelik, hogy a palesztinai bevándorlás korlátozását sürgősen szüntessék be.

— **A bukaresti opera új vezetőséget kap.** Bukaresti munkatársunk jelenti: A bukaresti operaház igazgatóságában legközelebb nagyobb változások történnek. Az opera művészeti ügyeinek vezetésével George Georgescut, a kiváló román karmestert bízzák meg, aki óriási sikerű külföldi körútról nemrégiben tért vissza. Az adminisztrációs ügyek vezetését ezzel kapcsolatosan Scarlat Cocăraşura bízzák.

— **Franchet d'Esperay Bukarestbe jön.** A bukaresti „Lupta” interjú közöl Franchet d'Esperay francia tábornagytól, aki Franciaország örömeinek adott kifejezést afelől, hogy Románia és Jugoszlávia oly szoros viszonyba kerülnek egymással. A francia nép csodálattal tekint Ferdinánd királyra, aki annyira egyé vált népével és hódolattal adozik Mária királyné nemes tulajdonságainak. Franchet d'Esperay a belgrádi esküvő után ellátogat Bukarestbe is.

— **Szabadon a kommunista-per kétszáz vádlottja.** Bukarestből jelenti: A kommunista-per mai tárgyalásán Cernat őrnagy, királyi vádbiztos beszédet tartott a vádlottakhoz, amelyben rámutatott ama eltörlésre, melyet a keletről jött eszmék a romániai munkásság egyes vezetőinek mentalitásában okoztak. Mindnyájan ugyanazon nemzet fiaivagunk — mondotta az ügyész: — s a király most lánya boldogsága felett érzett örömben azt akarja, hogy az örömben azok is osztozzanak, akik hibás utakra tévedtek. Cernat ezután felolvasta az amnesztia-rendeletet s elrendelte kétszáz vádlott azonnali szabadonbocsátását, köztük Cristescu, Dobrogeanu Ghera, Niculescu, dr. Rozvány, dr. Györgyóssy. Negyvennyolcan — a szenátusi és beszárbai bombamerénylők — nem kaptak amnesztia-t.

— **Az angol király születésnapja.** Londonból jelenti: György király születésnapját országsszerte ünnepelték tegnap. Régi tradíciók szerint ebből az alkalomból a király öt kerakodót nemessé avatott és ezek fogják a többi kereskedőt a lordok házában képviselni.

— **Az erdélyi püspökök haragszanak a regátra.** Bukarestből jelenti: A legfelsőbb konzisztórium tavaszi ülését tegnap nyitotta meg Miron Christea bukaresti érsek. Kinos feltűnést keltett, hogy a kongresszuson Balaa nagyszabású metropolita s az erdélyi püspökök nem jelentek meg. Az erdélyi egyházfők az egyetemes kérdésben támadt ellentét miatt nem vesznek részt a konzisztórium ülésén. A többség elhatározta, hogy újabb meghívást intéz Balanzhoz, és az erdélyi püspökökhöz.

— **Fogva marad a giurgiui polgármester.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Élénk emlékeztetve van az a néhány héttel ezelőtt kipattant botrány, amely Giurgiui város volt polgármesterének és a közlélmények hivatal volt főnökének letartóztatására vezetett. Az Averescu-kormány nagyobb mennyiségű gabonát bocsájtott a város szükségleteinek fedezésére, amelyet azonban ezek a hivatalnokok elvontak eredeti céljától és elárultak. A letartóztatott volt hivatalnokok a letartóztatás ellen feleltettek és azonnali szabadlárbhelyezésüket kérték. A giurgiui bíróság a közönség óriási érdeklődése mellett tegnap határozott ebből az ügyben és úgy döntött, hogy a vádlottakat semmi körülmények között, bármilyen garancia ellenében sem engedik szabadon.

— **Fesztinger Fülöp részére,** akinek vigasztalan helyzetét az Uj Kelet annak idején részletesen megírta, Horváth Mátyás száz lelt küldött Ditrórtól. Az összeget az özvegy kezéhez juttattuk.

— **Egy chalu levelei.** A napokban hagyta el a sajtót a berlini Jüdischer Verlag kiadásában megjelenő „Der Jude” hetedik száma. A tartalmas folyóirat vezetői között dr. Martin Buber írt, a címe Streiflichter és egy chalu leveleit közli Daganja kolóniáról. Samuel Rapoport folytatja érdekes tanulmányát a keleti zsidók vallási életéről. A zsidó uzsora és az antiszemitizmus közötti állítólagos kapcsolat Mathias Miess utasítja vissza. Alfred Wolfenstein a zsidó élet és költészet kölcsönös hatásait fejtegeti, míg a megjegyzések között Eugen Hoeflich ír cikket Palesztina újjáépítéséről. Julius Silberbusch a bersadi szövetségi kolóniát, Josef Meisel pedig a politikai cionizmus előharcának a történetét ismerteti nagy vonásokban.

— **Klépítik a román vasúthálózatot.** Bukarestből jelenti: Cosma közgazdasági miniszter interjú adott a „Viitorul”-nak a vasúti építkezésekről. Jelenleg négy új vasútvonal van munkában, azonkívül tanulmányozzák a Brassó—Kisilva—Dornavatra—Kisenev közti vonal és más kisebb vonalak kiépítését is.

— **Panaszkodnak a postások.** Számtalanszor megállapították, de most újból le kell írunk, hogy az állami tisztviselők mindenkor és mindenhol mostohagyermekei a társadalomnak. Ujabb bizonyítéka ennek a sajnálatos igazságnak az alábbi levél, amelyet a mai postával kaptunk:

Tekintetes Szerkesztőség!

Előre is bocsánatokat kérem, hogy az Önök lapját keresem fel soraimmal, de — hogy őszinte legyek — az összes erdélyi lapok közül az Uj Keletet tartom legjobbnak az ember keserveinek kiöntésére. Reméljük, lesznek szivesek helyt adni ezen pár sornak b. lapjukban, hogy egy kissé tájékoztsák a nagyközönséget és azokat, akiket illet, hogy miből él ma a postás.

Mint Önök is tudják, Erdélyben legtöbb helyen a postamestereségek bonyolítják le a postai forgalmat. Vannak I., II. és III. osztályu hivatalok. (Az ügynökségeket ne vegyük, mert havi 30 leitől havi 6 leit is kapnak.) Az I. osztályu postamester 1050 leit, a II. osztályu 841 leit, a III. osztályu 3—400 leit kap havonta. Ebből kell tartani a küldöncöt a vasúthoz, küldöncöt a községbe, ebből kell fizetni a lakbért a hivatalért, amelyben a saját butorait használja. Fűt, világít sajátjából. És szolgálja a negypublicumot, meg az államot a fenmaradt szegéből. S ha még hozzávesszük, hogy a telefonról, ha akar, sem mozdulhat el egy percere sem, könnyen meg lehet állapítani, hogy már az elsőosztályu hivatalnok is ráfizet az állására. S ha ruházkodik is akarna, akkor vehet kölcsön — ha kap. Mellékjövendőről szó sem lehet. S ha nagyritkán elrendelik, hogy éjjeli szolgálatot tegyünk, ennek a díját sem kapjuk meg. A választások alatt teljesített éjjeli szolgálatok különóra díjára, amely háromheti nehéz munkáért 800 lei, — nem is sok — még mindig várunk, várunk... Hogy miért? Ezt igazán nem lehet megérteni.

De nehéz megérteni azt is, hogy az illetékes hatóságok miért nem törődnek velünk. Ha csinálnak is valamit azon ürügy alatt, hogy megjavítják helyzetünket, kísérleteznek velünk. Most helyzetünket a trafikál akarták javítani. Ez nem hogy javítaná, hanem még súlyosbítja helyzetünket. Minden 100 lei után 25 bani per centet kapunk, de ez sem lehet túl havi 500 leien. El lehet mondani: nagy forgalom, kevés haszon! De lesz munka és felelősség.

Nem panaszkodunk többet, de kérjük, tek. Szerkesztő Ur, sziveskedjék megérteni helyzetünket. Ön talán megérti azt, amit mi nem tudunk megérteni semmiképp! Kiváló tisztelettel egy erdélyi postás.

— **Az óromániai cionista intézőbizottság értekezlete.** Bukarestből jelenti: Junius 4-én és 5-én az óromániai Cionista Szervezet végrehajtóbizottsága ülést tartott. Az ülésen, amelyet dr. Niemirower, bukaresti főrabbi nyitott meg, 45 intézőbizottsági tag vett részt. Adolf Bernhardt elnök Palesztina jelenlegi helyzetét és a kolonizációban az utolsó két év alatt elért eredményeket ismertette. Határozatba ment, hogy megfelelő sajtóalap létesítése után román nyelvű cionista napilapot adnak ki, de addig is támogatni fogják, hogy a nemrég megszűnt „Mantuirea”, mint hetilap ismét megjelenhessen.

— **A jeruzsálemi héber sajtó.** A Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodájába állandóan érkeznek Erdély héberül tudó köreiből megkeresések, hogy megkönnyítsék Eric Jiszrael legjobb héber napilapjának, a „Haarec”-nek előfizetését. A „Haarec” évi előfizetési díja ugyanis négy egiptomi font, ami leire átszámítva igen tekintélyes összegnek felel meg. A Szövetség kérésére most a „Haarec” kiadóhivatala attól a törekvéstől sarkalva, hogy olvasóikért áldozatok árán is kiterjessze,

Erdély számára a lap évi előfizetési díját két egiptomi font sterlingre szállította le. Tekintettel arra a különbségre, amellyel az újjáébredő Zsidóország legjobb napilapja a mai időkben rendelkezik a tekintettel a most már, legalább is aránylag, alacsony előfizetési díjra, a Szövetség központi irodája reméli, hogy számosan fognak a „Haarec”-re előfizetni. Előfizetéseket, illetőleg az előfizetési díjak átutalását készséggel vállalja az iroda.

— **Beváltják a kisajátítási kötvények szelvényeit.** Bukarestből jelenti: A kisajátítás pénzügyi bizottsága elhatározta, hogy a kisajátított föld tulajdonosainak adott kötvények szelvényeit május hóra beváltja. Ennélfogva nemcsak a közhasznú intézményeknek fizetik ki szelvényeiket, hanem az összes volt földbirtokosoknak.

— **Százmillió dolláros kölcsön Jugoszláviának.** Belgrádból jelenti a „Berliner Tagblatt”-nak, hogy a jugoszláv pénzügyminiszter szerződést írt alá az amerikai Blair-pénzesporttal, amely százmillió dollár hitelt nyújt Jugoszláviának. A kölcsöntől harmincegy millió készpénzben fizetnek ki, a többi vasutak építésére fordítják.

— **Kolerajárvány Odesszában.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Az egészségügyi főfelügyelőség a szulini kikötő parancsnokságtól táviratot kapott, amely szerint az Odesszából érkező hajók jelentést tettek arról, hogy a városban naponta 40 koleramegbetegedés fordul elő. Az egészségügyi felügyelőség elrendelte a kikötőbe befutó hajók utasainak legszigorúbb vizsgálatát. Slatireanu egészségügyi főfelügyelő Beszarbiába utazott a preventív intézkedések megtétele végett.

— **Könyvajándékok a zsidó nemzeti könyvtárnak.** Jeruzsálemből jelenti: A zsidó nemzeti könyvtár újabban a következő könyv- és kéziratadományokat kapta: Dr. Jarcho (Newyork) több értékes orvosi művet, F. A. Gordonné Kyoóbol (Japán) a Wood gyűjtemény több művét, a berlini Schach-Verlag a kiadásában megjelent összes könyveket, S Raphaeli beküldte R. Schmil Mohilewics szerkesztett leveleit, J. Goldberg (Tel Aviv) pedig Mendelsohn Mózes és Hirsch Segall rabbi közötti levelezés eredetijét. A levelek 1765-ből valók és vallásjogi kérdéseket taglalnak. Cotler Zalmen újságírók gyűjteményét bocsátotta a könyvtár rendelkezésére.

— **Letartóztatták báró Capri gyilkosait** Romanból jelenti: A nemrég meggyilkolt báró Capri, volt prefektus ügyében a nyomozás most jutott bíróságra az első konkrét bizonyítékoknak. A báró lakásához közeli kútbán a rendőrség két hosszú tör, több villanykörtét és egy töltött revolvert talált. Megállapították, hogy a talált törökkel ölték meg a bárót, akitől 150 ezer lei készpénzt, azonkívül nagymennyiségű ékszert és aranyeműt raboltak el. Kihallgatták a kereskedőt, akinél a villanykörtéket vásárolták és annak vallomása alapján letartóztattak egy soffort és a báró személyzetének három tagját, akik ellen alapos a gyanu, hogy ők gyilkolták meg és rabolták ki a volt prefektust.

— **Elkártyázta a más pénzét.** Mégai Dezső egykori hivatalnok és kereskedelmi ügynök ellen feljelentés érkezett a kolozsvári rendőrséghez, hogy a feljelentőtől, aki rokona, 49 ezer leit kicsalt és elkártyázta. Kihallgatásakor a közismert hazárdjátékos beismerde, hogy előkelő társadalmi állásu rokonától azon a címen, hogy nagyobb nyereséggel keesgető borszállítványt és más árut akar megvásárolni, megvennezer koronát vett kölcsön, de a pénzzel leült kártyázni s elvesztette. A rendőrség egyezséget ajánlott fel, de Mégai nem volt hajlandó garantálni az összeg visszafizetését. Az ügyet átadták az ügyészséghez.

— **Zsidó könyvtárakból nem hiányozhat S. J. Agnon regénye!** És a meggőrbéd kiégenededik...

Zigre

még

Zigre M. niszter lemeget befejezte, hogy a lemeget kormány megfigyelmeztetéses fórum felvilágosítást üggyel. Z. kedden délután folytatást kért a társaság kérdésbejelentésén udvariassan.

— Meg

vetés volt,

kaptam me

száhatok fe

is vezetni a

ez az 6 po

tudok, hog

akár lenn

vele.

— A v

hagyásával

ispánnal e

Bukarestbe

csak Zigre

teken me

polgármest

tilag kérte

személyzet

jük me

még hótfő

ügy tanács

kisérletben

mestert dr

títárság

városi tan

tanácsos e

zett Bukar

— Az ipar

prefektus

— Tud

váron les

delmi kam

vármegyét

gyást nyel

megemenni

szavazócé

ban, mint

zett, más

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

szavazók

Zigre miniszter lemondása még nem befejezett tény

Az Uj Kelet tudósítójától

Zigre Miklós volt kisebbségi miniszter lemondása még nem tekintendő befejezett ténynek. Kétségtelen, hogy a lemondás megtörtént, de a kormány még nem fogadta azt el. Figyelemreméltó, hogy minden illetékes fórum kitérő vagy kétértelmű felvilágosítást ad az érdekes háttérükről. Zigre miniszter egyébként kedden délután hosszabb társalgást folytatott Metes kolozsvári prefektussal, akihez az Uj Kelet munkatársai kérdést intéztek, hogy a miniszter lemondásáról mit tud. A prefektus udvariasan kitért a válasz elől.

Megánjellegű bizalmas beszélgetés volt, amelyről nyilatkozni nem lehetett megengedhető. Arra sem lehetett felvilágosítás, hogy Zigre miniszter lemondott-e, vagy továbbra is vezeti a nemzetiségek ügyeit, és az ő privát ügye. Csak annyit tudok, hogy szombaton Bukarestben akar lenni s kéri, hogy utazzam vele.

A vármegyei költségvetés jóváhagyásával kapcsolatban Utalca alispánal együtt valószínűleg holnap Bukarestbe utazunk, de lehet, hogy csak Zigre miniszterrel együtt, pénteken megyünk le a fővárosba. A polgármester, akit szombaton táviratilag kértek, hogy megfelelő kísérettel személyesen június hatodikán jelenjen meg a belügyminisztériumban, még hétfőn elutazott Dandea pénzügyi tanácsos és Russu főszámvevő kíséretében. Távollétében a polgármestert dr. Moga, a belügyi államtitkárság volt főtitkárja, jelenleg városi tanácsos helyettesíti. Dandea tanácsos egyébként már visszaérkezett Bukarestből.

Az iparkamarai választásokról a prefektus ezeket mondotta:

Tudnivaló, hogy csak Kolozsváron lesz választás. A kereskedelmi kamara körzetébe tartozó hét vármegyében a választás jóváhagyást nyert, csak az itonit kellett megsemmisíteni egyfelől, mert több szavazóedülvát találtak az urnákban, mint ahány választó leszavazott másrészt pedig a múltkori választások alapján a nagypár teljes képviselet nélkül maradt volna, már pedig mi életképes kamarát akarunk. A választás tizenhatodikán reggel nyolc órakor kezdődik meg és a régi intézkedések szerint fog lefolyni dr. Moga városi tanácsos elnöklése alatt. A névjegyzékeket nem szükséges kiegészíteni, mert mindenki, aki igazolni tudja, hogy valamilyen kereskedelmi vagy iparágat foglalkoztató üz, minden külön igazolvány nélkül részt vehet a szavazásban. A paritás alapján a 32 beltag és ugyanannyi kültag felerészben román, felerészben pedig a kisebbségi kereskedők és iparosokból kell kikérüljön. Jóváhagyás után ez a 64 ember választja meg a kamara új tisztikarát, amely kormányhatósági elismertetése után átveszi a régi vezetőségtől a kamarát.

Szatmár ünnepli Glasner Móset

Az Uj Kelet tudósítójától

Nyári pihenése előtt Glasner Móse nyugalmazott főrabbi vasárnap Szatmáron, az ottani mizrachicsoport meghívására tartott nagykoncpeicéjű, belső lendülettel fűtött nagy beszédet, amely magával ragadta a hallgatóságot. Páratlan ovációk között, az eszméhez és az eszme hirdatőjéhez való ragaszkodás sok jelével halmozták el az ősz tudóst Szatmáron nemcsak a cionisták, hanem a még kívül állók is. A megye és város prefektusa a pályaudvaron fogadta és köszöntötte Glasner Móset és benne a zsidó népi gondolat fáradhatatlan bajnokát.

A főrabbi szatmári utjáról alábbi tudósításban számolunk be:

Vasárnap délelőtt indult a főrabbi Kolozsvárról Szatmár felé. A nagyváradi állomáson a mizrachisták 25 tagú küldöttsége tisztelettel Weisz és Steinberg elnökök vezetésével az útutató Glasner Móse előtt. Este fél tízkor a főrabbi Szatmára érkezett, amelynek pályaudvarán hatalmas tömeg várta a főrabbit. Amikor a tisztelet parancsoló ősz alakja megjelent a kocsi ajtaján, ezek ajkáról lelkes „hede” kiáltások törtek föl. A nemzeti jelvényekkel díszített ifjúság, amely a rendezés munkáját látta el, utat csinált a küldöttségnek, amely a főrabbit köszöntötte. A vendég elé oda lépett dr. Dragos Teofil, a vármegye és város prefektusa, aki ezeket a szavakat intézte hozzá:

A prefektus üdvözli Glasnert

Végtelen örömmre szolgál, hogy üdvözölhetem a nagy zsidó nemzeti mozgalom kiváló reprezentását. A mozgalom nagyon rokonszenves előtem; egy nép feltérése, nemzeti hagyományok újra való átérzése, önmagára találása a legfőbb emberi dolgok egyike. Nagyon szeretem ha ebben a mozgalomban a zsidóság minden rétege megtalálna egymást. Tudom becsülni a zsidóságot, mint az államra nézve fölötté hasznos elemet és megértem nemzeti mozgalomukat.

A főrabbi megköszönte az ovációt és kifejtette, hogy azért állott a cionizmus szolgálatába, mert érezte, hogy nemcsak a zsidóságnak, hanem Nagyromániának is szolgálatot tesz a zsidó nép, ha megtalálja a nemzeti egyéniségéhez vezető utat. Dr. Jordán Sándor szatmári fő-

rabbi héber köszöntője után Glasner Móse a prefektus autóján a városba vonult. Az utvonalon mindenütt kivánsi sokaság nézte a menetet és kalaplengéssel üdvözölte a főrabbit, aki Reiter Mór házában szállt meg.

Chalucok között

Hétfőn délelőtt Glasner Móse a város közelében fekvő Klein Vilmos féle mintahertézetet látogatta meg, ahol tíz chaluc dolgozik. A fiuk 18-22 évesek, kintinben megállják helyüket. A főrabbi, akit könnyekre hatott a fiuk szorgalma és munkakedve, lelkesítő beszédet intézett hozzájuk, Klein Vilmost pedig arra kérte, adjon módot kertészetében még több chaluc kiképzésére.

Amikor a városba visszaérkezett, már várták a Tarbut iskola növendékei, akik közül egy kilencéves kis fiúcska héberül köszöntötte. A főrabbi homlokon csókolta a fiút és a jelenvolt Markovics hitközségi elnök előtt annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a multban elhanyagolt szatmári zsidó iskolaügyet most már teljes erővel istápolják és pedig igazi zsidó nemzeti szellemben.

A nagygyűlés

Délután négy órakor az iparos-egyesület nagytermében zsúfolt ház előtt folyt le a nagygyűlés, amelyet Weisz Aron Mizrahi elnök nyitott meg.

A főrabbi azzal kezdte beszédét, hogy régi talmudi szokás szerint a szónok mindig vidám dologgal vezette be beszédét.

Az ellenpárt mondotta — a főrabbi — röpecdulákat osztogatott és óva inti a vallásosokat attól, hogy engem meghallgassanak. Ismerik a salomoni mondást: tiltott kenyér jól esik. Azt hiszem minthogy tiltott beszédet mondok, már előre biztosított magamnak a sikert. (Derűtség.)

A főrabbi ezután a magyar asszimilációnak ferdeségeiről beszélt és finoman applikálta erre e heti biblia-szakasz vonatkozásait. Nem új jelenség népek politikájában, hogy a belovadás szándékával elnyöket adtak a zsidó nép egyes rétegeinek. A Biblia idejében is így volt ez. József kortársait is így módon akarták magukhoz édesíteni az egyiptomiak, de a nép szíve és látása a régi földhöz, az ősi otthonához vonzódt. A zsidó-

ság kulturális fensőbbisége, családi életének tisztasága, népiességének eszmei tartalma mindenkor visszatéríteték őt önmagához.

A szónok aztán áttért a konzervatívok egy részének ellenvetésére. Nem lehet megcsinálni a zsidó Erec Jiszraelt, — mondják — mert sok dolog ellenkezik az ősi törvényei. Ugy vagyunk ezzel, mint az adomabeli talmudistával. Egy apa tehetséges és okos férjet keresett leányának. Elment a rabbihoz és kérte, hogy jesivájából jelöljön ki számára ilyen fiatalembert. A leány apja az első fiatalembert úgy tette próbára, hogy kiment sétálni vele és megkérdezte:

— Mondja fiatalember, mit tennék ön, ha szombaton sétaközben egy kis zacskó aranyat találna? Vajjon a törvény tilalmára való tekintettel ott hagyná e?

A fiatalember habozás nélkül kijelentette, hogy a kincset otthagyná a földön.

A leány apja visszaküldte a fiút. Tehetséges és okos embert akarok — izente a rabbinak, — aki most már egy ügyesebb fiút küldött. Ez a feltett kérdésre azt felelte, hogy fölemelné, föltétlenül fölemelné a pénz-zacskót és tiz olyan kibuvót sorolt föl, amelyek vallásjogi szempontból lehetővé tennék számára az aranyak elulajdonítását. Ezt a fiatalembert is visszaküldte.

Tehetséges, de nem becsületes fiú.

A harmadik megfelelt, azért, mert amikor a kérdést intézték hozzá, nyomban így felelt:

— Van időm gondolkozni ezen, ha majd megtalálom az aranyat.

Ugyanigy állunk a chaszidokkal. Ők már most féltik a vallást az Uj Erec Jiszraeltől, holott erre még igazán van idő, majd ha Erec Jiszrael a mi államunk lesz. Különös, hogy amikor minden tényező hozzájárul Erec Jiszrael megvalósításához, éppen a Tóra állca ennek útjában. Ongyilkosságot követek el az a nép, amely eldob magától ilyen korszakos alkalmat. Mondhatjuk e magunkról: olyan bűnösök vagyunk, hogy a „geulá” nem érdemeljük meg? A talmudi jog szerint a gonosztevő beismérését a bíróság nem respektálja. Csak a tanuk vallomása alapján ítélheti el és nem önvádjaik alapján. A zsidóság tanui pedig a népek, aki Saueremóban visszaadták Palesztinát.

A beszédet perekekig tartó taps kísérte. A főrabbit melegen üdvözölték a hatóságok és a helyörség képviselője.

Este nagy bankett volt, amelyen a főrabbi fölhívására gyűjtést indítottak a szatmári Tarbut iskola javára. A gyűjtés eredménye tizegynéhány ezer lei.

évi előfizetési...
font sterlingre...
el arra a különös...
az újjáébrad...
napilapja a mai...
a tekintettel a...
aranylag, ala...
a Szövetség...
i, hogy számosan...
előfizetni. Előfi...
előfizetési díjak...
vállalja az iroda.

áros kölcsön Ju...
ból jelentik a...
ak, hogy a ju...
szter szerződést...
Blair-pénzeso...
illió dollár hitelt...
A kölcsönből...
énzben fizetnek...
építésére for-

y Odesszában...
unk jelenti: az...
yelőség a szu...
mokságától táv...
zerint az Odessz...
jelentést tettek...
an naponta 40...
fordul elő. Az...
lőség elrendete...
hajók utasainak...
atát. Slatireanu...
gyeib. Buzsará...
entiv intézkedé-

ok a zsidó nem...
rűszalémből je...
nemzeti könyvtár...
könyv- és kéz...
pta: Dr. Jareho...
kes orvosi művet...
otóbol (Japár) a...
bb műve, a ber...
kiadásában meg...
eket, S Raphaeli...
Mohilewaisma...
ldberg (Tel Aviv)...
Mózes és Hirsch...
levelzés erede...
5-ből valók és...
nglának. Cot...
kt-gyűjteményét...
rendeikezésére.

ak báró Capri...
ól jelentik: A...
báró Capri, volt...
nyomozás most...
lő konkrét bi...
báró lakásához...
dőség két hosz...
ykörtét és egy...
t. Megállapítot...
törökkel ölték...
150 ezer lei...
il nagymennyi...
nyeműt rabol...
a kereskedőt...
éket vásárolták...
alapján letartó...
a báró személy...
jét, akik ellen...
gy ők gyilkolták...
si a volt pre-

a más pénzt...
ori hivatalnok és...
ellen feljelentés...
rendőrséghez...
l, aki rokona, 49...
elkártyáta. Ki...
smert hazárdjáté...
gy előkelő társa...
ól azon a címen...
séggel kecsesgató...
más árut akar...
vanezer koronát...
pénzzel leült kár...
e. A rendőrség...
fel, de Mégai...
garantálni az...
st. Az ügyet át...
vez.

vtárakból nem...
Agnon regénye...
megyenesedik...

BLANKA

Irta: Holdér József

Valamikor régen ráírtam a nevére egy láthatatlan pergemtre, pirosbetűsen, egy fiatal szív friss, ártatlan vérével. Egy ideig hordoztam magamban, áhitattal és töprengően, aztán jött a hegyetlen szélvész és úgy mint mindent, ezt is kiszakította belőlem. De ha süvit a szél, néha úgy tűnik nekem, mintha a fülemben zuggna: Blanka.

I.

Blanka nem volt szerelmem nekem. Talán annál is több volt. Hőfehér vágyamnak első pirja tán? Első tavaszomnak első virága? Vagy kalauzum volt Blanka, első kalauzum a végtelen labirintusba? Azt se tudom merről, honnan jött, csak arra emlékszem, hogy egyszer egy nyári reggelen, egy határatját, megláttam először kibontott dufekete hajjal, piros-pettyes, kis, vékonyka ruhában és úgy nézett ki, mint egy drága kis reggeli angyal. Talán tizenhatéves lehetett ő, én tizennégy. A gágon találkoztam vele először. A Weisz néniék gangján. Szerettem volna megkérdezni tőle, honnan, merről jött és hogy mit keres itt

oly kora reggelen, de nem mertem, mert tizenhatéves lehetett ő, én meg tizennégy és bent a szobában, a Weisz néniék szobájában, ott ültek barátaim és tanultak. Azt se tudnám már megmondani, hogy mit kerestem én akkor, határatját odakünn, de bizonyára céltalanul jöttem ki a szép nyári reggelbe, mert pontosan emlékszem, hogy akkoriban gyakran égett bennem a vágy, a titkos vágy, mely rejtelmes erővel vonzott ki mindig a sötét mély éjbe és a fényes napsugaras reggelbe. Hárman, vagy négyen laktunk egy szobában, a Weisz néniéké. Későn fektütnék és korán keltnék. A talmudot tanultuk. Szorgalmasan, mohón nyeltem magamba Hilel és Sámá bölcs mondásait. Edeni izeket éreztem minden egyes szóban és égi zenéket hallottam muzsikálni enmagam hangjában, de néha mégis jött a vágy, a titkos vágy és kivonzott a sötét éjbe, vagy a napsugaras reggelbe. És így látam én meg először Blankát.

II.

Aznap nagyon nyugtalan voltam és úgy éreztem, mintha szívemet valaki vakaríkába szoritotta volna. Nem bírtam enni. Se enni se tanulni és az ebédnél félttem Weisz

nénitől, egész napon át pedig a barátaimtól. Ne hogy valaki észre vegye rajtam azt a bizonyos valamit, amit magam sem tudtam megérteni.

Este örültem, hogy nem kell lefeküdnöm, mert éreztem, hogy nem tudnék aludni és félttem az álmatlanság kínjaitól. Mert csütörtök este volt és ilyenkor viraszatani szoktunk. Viraszatani és tanulni. Tanulni és zsolnárokat dudolni. Szép nyári est volt, csillagos ragyogó éggel és illatos levegővel és mindennel ami szép és fájó. Én ott ültem a nyitott ablaknál és kibámultam a gyönyörű éjszakába. Barátsim az asztalnál ültek hosszú, nagy fölansokra hajolva. Ők kérdeztek és én feleltem. Csendesen feleltem és tovább néztem a csillagos eget, a szamospartontuli kék messziséget és magát az éjszakát, mely olyan érthetetlen és megfoghatatlan volt előttem, mint lelkem idegenszerű és új nyugtalan-sága.

A barátaim kérdeztek és én feleltem, újra kérdeztek és én újra feleltem. Egyenesen, simán feleltem. Tudtam a leckémet. Könyv nélkül tudtam a leckémet, de úgy éreztem, hogy ez nem boldogít annyira mint azelőtt, éreztem az egész kis gyermekszívem-

mel, hogy ott kint, valahol a mély-mély éjszakában egy rejtelmes, nagy boldogság él, mely szebb és színe-sebb mint az én kicsi, szürke életem, amely előttem is ismeretlen. Ilyesmily éreztem és nem tudtam mit érezek. És aztán újra jött a vágy, a titkos vágy és hívott a szép, bársonypuha éjbe. Tizenegy óra körül járt az idő, mikor kijöttem a gangra. A szomszéd ablak még világos volt és nem volt befüggönyözve és hangokat hallottam. Az egyik hang különösen lágyan esengett és a szívembe mászott. Megfogta a szívemet és húzott, húzott az ablak felé. Lábujjhegyen osontam az ablakhoz, de mikor egyetlen pillantást vettem a szobába, riadtan és szivdobogva meghátráltam. Mert az ablak mellett levő ajtó kinyitott és az ajtóra eső sápadt holdfényben megjelent az a drága, kis reggeli angyal. Most olyan volt, mint egy holdsugaras tóban nyíló fehér rózsza, melynek bűvös illata elkábitott. Hogy aztán mi történt velem, nem tudom, csak arra emlékszem, hogy a különös éj áhitatosan szent esendjébe belehasított egy asszonyi hang és akkor tudtam én meg először nevét Blankának.

(Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG

Az utódállamok újabb konfliktusa a vasutvonalak miatt

Rohamosan emelkedtek az osztrák államvasutársaság papírjai

Az Uj Kelet tudósítójától

A monarchia örökségének átvételére és felszámolásával kapcsolatban az utódállamok és az osztrák köztársaság, valamint Magyarország között újabb gazdasági konfliktus küszöbén állunk. Ez alkalommal a régi államvasutársaságról van szó, amelynek, mint ismeretes, nemcsak Ausztriában, de a régi Magyarországon is voltak vonaljai.

A magyar vonalakat Baross Gábor minisztersége idején a magyar állam megvásárolta. A vonalakat megvásárolta 1892-ben történt, annuitás ellenében, anélkül azonban, hogy a magyar kormány az elsőbbségi részvényekkel együttjáró kötelezettségeket magára vállalta volna. Ilyenformán az elsőbbségekből származó kötelezettségek és a szelvények szolgáltatás hátralevő része a magyar annuitást terheli. A háború után most már elhalasztatatlannal az aktuális napirendjére került egyrészt az elsőbbségi követelésekkel szemben fennálló kötelezettségek, másfelől a háború egész tartama alatt és máig fizetés nélkül maradt részvényszelvények és sorsolt értékek ügye. Az utóbbiak dolgát az államvasutársaság és a párisi Association National már teljesen rendezték; a magyar annuitások kérdésében pedig a jövételi bizottság fog tárgyalni az utódállamokkal. Ez a rendkívül bonyolult ügy hosszú tárgyalásokat fog megkövetelni és sok izgalmat fog okozni Csehszlovákiában, Romániában, Jugoszláviában és Magyarországon is. Csehszlovákia ugyanis a Magyarország által 1892-ben megvásárolt Osztrák Államvasutársaság-i vonalakkal 40, Románia 30, Jugoszlávia 10 százalékot örökölt, míg Magyarország birtokában a vonalak 20 százaléka maradt.

Az Osztrák Államvasutársaság annyira elhanyagolva, most már ismét fizetni fog papírjai után, valamint kilátás nyílt arra, hogy — ha hosszabb ideig tartó tárgyalások után is — az annuitások fizetése is megkezdődik. Ezek a körülmények viharos áramlásokhoz idéztek elő az Osztrák Államvasutársaság papírjaiban egy a budapesti, mint a bécsi tőzsdén. Velük versenyt futott a Lemberg-Csernovic-i vasut papírjainak emelkedése is. Ez a vasut ugyanis Bukovina utódállama által a román kormány fizetési kötelezettsége alá került. Az Államvasutársaság papírjainak a budapesti tőzsdén való emelkedése a következő horribilis külső okok miatt történt fel: Április elején 6.075 korona, május 24 én 15.000 korona. A részvény tehát 150 százalékkal emelkedett a budapesti piacon. A bécsi papírfolyamat tekintetbe véve 200 francia frankra kell értékelni egy részvényt, ami megfelel a budapesti 15.000 koronás árfolyamnak. A háború kitörésekor egy részvény 600 korona értékkel bírt. Most néhány nap alatt senki által el nem képzelt

tetópontra futottak fel ezek a papírok.

Az utódállamok, valamint Ausztria és Magyarország kiküldöttjei még a nyár folyamán egybegyűlnek, hogy a vasut kérdésnek ezt a problémáját közös megegyezéssel rendezzék. Szükséges ez annál is inkább, mert a rendezetlenség állapota tág szabad teret enged a spekulációknak, mely érezhető károkat okoz valamennyi érdekelt államnak.

Belföld

(x) **Beszarábia bortermelése.** Az utolsó évtizedben Beszarábia évenként közel másfélmillió hektoliter bort termelt, ez a mennyiség azonban a filoxera következtében ötven százalékkal megcsappant. A szőlőkertek felületét nyolcvan ezer hektár. Az utolsó években Beszarábia bortermelési viszonyai újból javulnak, a szőlőültetvények felő parasztok kezébe került, másik felét pedig nagybirtokosok művelik. A bortermelés, főleg alkoholtartalmát illetően, lényegesen megjavult a legjobb külföldi borokkal versenyre. Háború előtt a termés nagyrészt Oroszországba vitték ki és most az orosz piac kikapcsolása következtében Beszarábiában nagymennyiségű borkészletek állnak az export rendelkezésére.

(x) **A klisák kiviteli díja.** Bukaresti jelentés szerint a legfelsőbb vámbizottság a cinkografiai klisák kiviteli illetékét a faktura érték (advalorem) husz százalékában állapította meg.

(x) **Az R. M. S. átvette a temesvári Szikra-gyufagyárat.** Az R. M. S. igazgatójának jelentése szerint a dohányjüvedék átvette a temesvári Szikra-gyufagyár igazgatását. A gyárat Mardan, a temesvári dohánygyár igazgatója, Georgesou kolozsvári mérnök és Niculescu, a temesvári dohányjüvedék kiküldöttje veszi át.

(x) **A járadékkötvények lebélyegzésének határnapja.** Bukarestből táviratozzák: A pénzügyminiszter közli, hogy a román járadék lebélyegzésének legutolsó terminusa június 15. Vitis kérdéseket a pénzügyminisztériumban működő központi legfőbb bizottság fogja elintézni.

Külföld

(x) **Emelkedik a francia petróleumtermelés.** Párisból írják: A kereskedelemügyi minisztérium jelentése szerint 1922. év első négy hónapjában Franciaország petróleumtermelése 14500 tonna volt. Az elmúlt év ugyanezen időszakában a francia petróleumtermelés a 10 ezer tonnát sem érte el.

(x) **A német kényszerkölcsön.** Berlinből jelentik, hogy a német kényszerkölcsönre vonatkozó törvénytervezet, amelyet a napokban a Reichstag elé terjesztettek, a kényszerkölcsön alapjául szolgáló vagyon minimumát 100 ezer márkában állapítja meg. A törvény kivételeket is állapít meg egyes adózókkal szemben, akiknek a kényszerkölcsön hatáskörébe nem jutó vagyon minimumát 300 ezer, sőt egymillió márkában állapítja meg. A kényszerkölcsön az első három évben nem hajt kamatot. A következő 5 évben két és fél százalékat a kölcsön lejártáig négy és fél százalékat kamatot állapít meg.

(x) **Csehszlovák vasútrószta alakul.** Prágai jelentés szerint május 30-án tartotta alakuló ülését a csehszlovákiai

nagy vasútrószta, amelyben 15 nagy vasúti vállalat vett részt. A rószta tagjai többek között a prágai vasipari részvénytársaság, továbbá a vitkovici művek. A megalakuláskor mindenekelőtt a közös eladási feltételek megállapításáról tárgyaltak és elhatározták, hogy a közös árjegyzéket hamarosan elkészítik. A csehszlovák kormány körében nem jó szemmel nézik a cseh ipar eltrósztosítását és bir szerint az őszi parlamenti ülésnek elő amerikai mintára rószta-ellenes törvényt terjesztenek.

(x) **Csehszlovákiából 25 ezer koronát lehet átutalni.** A Bohémia jelentése szerint a cseh pénzügyminiszter a napokban rendeletet bocsát ki, amelyben a külföldre egyszerre átutalható cseh korona összeget az eddigi 20 ezer helyett 25 ezer cseh koronában állapítja meg.

SZERRESZTŐI ÜZENETEK

B. Jakab, Nagyvárád. Utánjárás ellenére sem sikerült megtudnunk. Forduljon valamelyik szállítócégre, amely Galicából már exportált árut Amerikába.

K. Dezső, Ecsed. Kérésüknek, legnagyobb sajnálatunkra, nem tehetünk eleget, mert nem avatkozhatunk be a hitközségek belső életébe, bizonyos határon túl.

Egy önértékes zsidó, Marosvásárhely. Alapos elkeseredését meg tudjuk érteni, de vigasztalódjék, az Uj Kelet csak a közutalát és megvetés számára teszi halhatatlanná annak a bizonyos valakinek a nevét.

Dr. L. F. Sajnáljuk, de temesvári kéziratát használhatatlanok. Mások kíméljen meg bennünket az ilyen inzultusoktól. Pontos és sürge tudósítói képességeinek jutalmául a honoráriumot, amelyről nagylelkűen lemondott, kívánáságra szerint, a szobor költségeire fogjuk fordítani.

Hakoah, Arad. A bécsi zsidó olimpiád terminusa eredetileg június 14-17-ike volt. Közbejött akadályok miatt azonban az olimpiádot bizonytalan időre elhalasztották. Új terminusát idejében közölni fogja az összes zsidó sportegyesületekkel a rendezőség.

Tavaszi újdonságok!

Női, gyermek harisnya, keztü és rövidáru nagy választékban érkezett

Fischbein & Spitz

rövid és kötött áru üzletébe CLUJ (Kolozsvár), Piata Unirii (Mátyás király-tér 29. szám. Bánffy-palota. 1332

Megnyílt a

Központi Szálló

1314

nyári kényelmisége

Kereskedők és viszontelárusítók figyelmébe!

2 vagon olasz cérna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák. Szállítunk legolcsóbb napi árban postai szétküldéssel.

Gutfried és Herskovits
Oradea-Mare, Piata Unirii 12. — Telefon 211.

Azoknak, akik drága halottunk

Rosenfeld Dávidné

temetésén résztvettek és velünk éreztek, ezton mondunk hálás köszönetet.

A gyászolók.

Citrom

ládánként és vagontelekben

Kávé

Rio, Pernambuco, Sultiminas, Sento, Salva or engrosban kapható

Frishman Vilmos-nál

Bak-telep, Fränkel közraktár Cluj, (lakás: Sándor László-u. 2.)
Telefon 90-90.

Pochtler és Wagn

szikvizítő- készülékek

cseh szoda és limonádés üvegek, szifonfejek alumíniumból és öntetett nikkelezve, valamint üvegcső, mindenféle gumm áru és festék limonádé és likörkészítéshez a legolcsóbb napi áron kaphatók

Neumann Testvérek,

LUGOJ, Strada Faur 3.
Szifonfejöntöde. 3701-1

Kássa Albert

Gép- és elektro-
technikai 1288
műszaki vállalata

Cluj, C. Victoriei 99.

Hercules gyermekkocsigyár Rt.

Főházak Baumzweig Arnold, Cluj

Strada Reg. Ferdinand (Weszelényi M-u.)
25. szám. Állandó nagy raktár mindenféle gyermekkocsikban. Árjegyzéket Engros kívánatra küld. Engros 3451

Szép, izléses nyomtatványt csak az UJ KELET nyomdája készít

Névjegyeket, eljegyzési, lakodalmi kártyákat, üzleti nyomtatványokat a legrövidebb idő alatt és a legjutányosabban szállítunk.

„Fraternitas“-nyomda Cluj-Kolozsvár Str. Baron L. Pop (Brassai-u.) 10. Telefon 879.

Csütörtök: M. énekes sékelté bérlet nézőtől

Péntek: Osz. szerep. Rendes A.)

Szombat: Bol. énekes emelt. Előe lá ajtókat

Vasárnap d. u. 14-edsz

Vasárnap est. helyőre

Hétfő: Osztr. Napi b. A műsorra megváltó

Pénteken Mici. Az Osz. időt igényeln. óriási az érde. rétegében, cs. este a Vasgy

Sándor E. élet Múzeum. Partnerei Sus. Mihály leszne is fel fog mé. bal Oscar sze

Kék mazur után Lohár. Kék mazur fel. népszerű új. utáni előadása. Időke fogja

Egyetem. utólag az Uj. Merista (Gorg. regénye. Szer. bol. Pénteken. Anyja helyett. detektív-törté. lyei.

Uránia m. bűnhődés, a. színműve. F. ünnepeit stár. a Halál ura. hajótöröttjei.

Üzletár

Értesítjük t. üzletünket Z. (Komlós T. lyezettük, h. hó 10 én m

rövidáru na. Telefon 708

Nagyvárado. menetű üzl

társ

Ajánlatokat. gen továbbit. Dea

A „Da

általános biz. az ország leg. den ágazat. Erdély mind. és járási szé. feltételek, ese. viseletek sz. mint fixum. üzletszerzők. tánsok fordú. mélyesen a t. toriái No 27. irodájához, b

Üzemkép

alig használt. órai finomít. nagyobb va. Üzemben me. lehet Adol

Utlevélek

és fényrekl. elvègez „RE. 4. l. emelet

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Csütörtök: Mignon. (B. Sándor Erzsi kamara-énekese négyedik föllépése. Mérsékelt emelt helyárakkal. Opera-bérlet 25. szám. Előadás kezdőn a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Péntek: Osztrigás Mici. (Vigjáték-repriz. Új szereposztással és új betéttel. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 157. sz. A.)

Szombat: Bohémélet. (B. Sándor Erzsi kamara-énekese búcsú föllépése. Mérsékelt emelt helyárakkal. Opera-bérlet 26. sz. Előadás kezdőn a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Vasárnap d. u.: Kék mazur. (Operett-újdonosság 11. évszer. Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap este: Szerelmek vására. (Rendes helyárakkal. Bérletszűnet.)

Hétfő: Osztrigás Mici. (Rendes helyárakkal. Napi bérlet 158. szám. B.)

A műsorra tüstént előadások jegyei előre megváltatók a színház pénztárána.

Pénteken: Vasgyáros, hétfőn: Osztrigás Mici. Az Osztrigás Mici előadásai több idő igényelnek s így a repriz, mely iránt óriási az érdeklődés a közönség legszélesebb rétegében, csak hétfőn este lesz. Pénteken este a Vasgyáros-t adják.

Sándor Erzsi. Szombaton este a Bohémélet Mimi-jét fogja énekelni Sándor Erzsi. Partnerrel Sussek Anna, Sugar Frigyes, Takács Mihály lesznek. A jövő hét keddi estéjén is fel fog lépni a művésznő az Alarcosból Oscar szerepében.

Kék mazur — délután. Vasárnap délután Leher rendkívüli sikerű operettje, a Kék mazur fog 14. évszer színpadra lépni. A népszerű új operettnek ez lesz az első délutáni előadása. A női főszerep most is Kolbay Illdi fogja játszani.

MOZGÓK MŰSORA:

Egyetem mozgóban: Csütörtökön megy utoljára az Ufa-gár pompás reneszánsz filmje, Merista (Gorgia Oszar). Egy táncos szomorú regénye. Szerelmi dráma, a Borgiak idejéig. Pénteken Wildebrant bírs regénye, Anyja helyett a leányát. Szombat, vasárnap detektívfilm: Tűz-attrakció. A szerencse szeszélyei.

Urania mozgóban: Csütörtökön Bűn és bünhődés, a Nordisk-gyárak regényes film-sorozat. Főszerepben a Nordisk-filmek ünnepeit stárja: Mady Christians. Pénteken a Halál ura. Szombaton, vasárnap Az élet hajótörőjei. Nagy kalandor filmzenzáció!

Üzletáthelyezés!

Értesítjük tisztelt üzletfeleinket, hogy üzletünket Zöldfia-utca 8. szám alá (Komlós Testvérekkel szemben) helyeztük át, hol az legnagyobbítva május hó 10 én megnyitottuk.

Blum Testvérek

rövidáru nagykereskedők, Nagyvárad. Telefon 703.

Nagyváradon a központban levő jómenetű üzletemhez 300.000 lei tőkével

társat keresek

Ajánlatokat „Komoly reflektáns” jelgén továbbít a nagyváradai fiókiadó, Deák Ferenc-utca 9. 3942-1

A „Dacia Romania”

általános biztosító társaság, Bucarest, az ország legregibb, legnagyobb és minden ágazatot művelő biztosító intézete, Erdély minden nevezetesebb városában és járási székhelyen a legkedvezőbb feltételek, esetleg fix fizetés mellett képviselőket szándékozik felállítani, valamint fixum, jutalék, javadalmazással üzletszerzőket is alkalmaz. — Reflektánsok forduljanak levelben vagy személyesen a társaság Cluj-i (Calea Victoriei No 27. volt Kossuth-ú.) központi irodájához, hol bővebb felvilágosítást nyerhetnek. 3941

Üzemképes szeszfinomító

alig használt, vörös rézből, 100 liter órai finomítási teljesítő képességgel, nagyobbal való kicseitelés miatt eladó. Üzemben megtekinthető és értekezni lehet Adolf Jónás szeszgyárában Alba-Julia 3945-1

Utleveléket 48 óra alatt látamoz. — Feleves hirdetések és fényrekl. hirdetések. Fodításokat elvegez „RECLAMA”, Piata Unirii 4. l. emelet. 2917-1

Valutapiac június 7-én

TŐZSDÉK	Lei	oseli kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. márká	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest valuta deviza																
Bécs valuta deviza		268	4750	1250	2640	726		1575	615			340	13500			
Prága valuta deviza			1780	17250	995	270	3335	628	23250			13175	5150			
Berlin valuta deviza		56125		2625	5520	1502	225	3350	1295				28725	11275		
Zürich valuta deviza		1010	17750			2715	450	60				13	522			
Paris valuta deviza																
Budapest valuta deviza	578	1685	392			4450	680			1684			866			

Tenis nadrág
lei 260, lüster sacco
Neumann M.
férfi-, fiu- és leánykaruha áruháza
Cluj, Piata Unirii Fötér 14.

Telefon 81. Telefon 81.
LÁDAGYÁR
Mindennemű ládákat és fadóbozókat összeszegezett és szétszedett részben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbban napiáron.
Sajovic és Lebovits
lak reskedés és ládagyar
Strada Cernanti (Kajántói-ú.) 1. szám.

Értesítés!
Értesítjük t. vevőinket, hogy központi irodánkat és raktárainkat Calea Regele Ferdinand (Ferenc József-ut) 70. alól végleges helyiségünkbe Strada Londra (Hosszu-ú.) 21. szám alá helyeztük át.
„RÓZSA” nagydrogéria és vegyészeti gyár rt.
Telefon 10-30.

Ujlázó bőrönd és táská
legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Unitó-ú.) 16.

MODERN ÜVEGCSISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR
PÉCHY és TÁRSA
Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna (Kapuc-nus-ú.) 20. 0000000000000000 1381
készíti a legszebb tükröket és butorüvegeket minden méretben és mennyiségben
Ujrafoncsorozás!
Kérjen árajánlatot!

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co
kötött, szövött, rövid és norinbergi árú nagykereskedése
Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagyplac-tér

GRÜNWALD-ÜVEGCSISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16
Tükröveg megérkezett!
Ujrafoncsorozás I I I I
Finntükrök raktára I I I
Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű tőr- és hulladékot legmagasabb napi árban vásárol
Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj 1310

ÁTUTALÁSOK!
a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a
Forgalmi Bank Rt.
Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétel és eladása, folyó számlák, lombardkölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak.
Telefon 1-69 és 7-25.

Megjelent! És a meggörbedt kiegyenesedik,

egy ember, névszerint **Menasse Chajim története,** aki Buczacz szent községből való (építse fel városunkat a Leghatalmasabb, Amen) aki vagyonát elvesztette és a szegénység (övjön meg bennünket az Irgalmas) eltérítette az Úr utjáról és szeplőt ejtett Izraelen és szidalmazták és eltasztították és hajszolták és mégse zavarta mások életét és nevét és emlékezetét megőrizték, mint azt ez a könyv részletesen elmondja. És róla és a hozzája hasonlókról beszél az Irás: „És azután levezekelték büneiket”, és mondja a Rasi (áldassék emléke): „Levezekelték büneiket szenvedéseikkel.”

Ezt pedig szerette és feljegyezte **S. J. Agnon** és magyar nyelvre írta Sas László. Kiadja a Kadima Clujon a Teremtés 5682 esztendőjében.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályánál. — Ára 30 lei. Az Uj Kelet előfizetői 25 leiert kapják!

KÖZPONTI NŐLGYFODRÁSZ ÉS MANIKÜR SZALON Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)
Hajfestés, hajmunka, fejmosás, onkolás, fésülés legmodernebb, legjobb kivitelben. Hajat veszek!
PÉTERFI JULISKA

Bőrlábszárvédő
elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286
Krébs János szígyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Szalámit postán utánvét mellett pontosan szállít 1344
Winkler Már & Co szalámigyára
Cluj, Piata Mihai Viteazul (Széchenyi-tér 39. Telefon 12-90.
Árjegyzék és כשרות kívánatra ingyen.

IFJU KELET
Zsidó ifjúsági folyóirat
Előfizetési ár egy évre 80 lei.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

aga halottunk
Dávidné
tek és velünk
ondunk hálás
tet.
oiók.
m
ontételekben
Sultiminas,
rosbau kapható
ilmos-nál
közraktár Cluj,
észló-ú. 2.)
-90.
Wagn
ziónu-
lékek
há és üvegek,
amból és on-
ve, valamint
gumm árú és
kérésztítéshez
ron kaphatók
estvérek.
da Faur 3.
de. 3701-1
Albert
elektro-
1238
állalata
riei 99.
csiggyár Rt.
Arnold, Cluj
esselenyi M-u.)
aktár minden-
Arjegyzéket
Engros
3451
lmébe!
arkák.
essel.
is
on 211.
yt
zit
879.

SPORT

A Károly-sérleg atlétikai versenye

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Hatalmas érdeklődés mellett tartották meg a pünkösdi ünnepek alatt Bukarestben a Károly trónörökös által felajánlott művészi kivitelű ezüst sérlegért folyó országos atlétikai versenyeket, amelynek számai közül a legfontosabb a kolozsvári Universitatea atlétai nyertek meg és imponáló teljesítményükkel harmadszor is a sérleg győztesei lettek.

A versenyek külső fényét nagyban emelte Károly trónörökös, valamint fivére, Miklós főherceg megjelenése.

Károly trónörökös és Miklós főherceg személyesen is tevékeny részt vettek a versenyek szakszerű rendezésében és látható örömmel töltötték el őket a kolozsvári egyetemi sportklub versenyzőinek nemzetközi viszonylatban is kitünő eredményei. A bukaresti nemes vetélkedésnek hőse Nemes (Universitatea) volt, aki a legtöbb egyéni győzelmet aratta, mellette Ujlaki, a híres diszkoszvető új rekordja és Bodea főhadnagynak a magyar rekordot is megdöntő kalapácsvetése érdemel elismerést. Imre Andor, a Haggibbor kiváló versenyzője is indult az országos konkurenciában, azonban a kemény, görgyös futópályán bokarándulást szenvedett és ennek tulajdonítható, hogy a 110 méteres gátfutásban a győztes 18-2 mp. gyenge ideje mellett is csak második tudott lenni. A magasugrásban és a 400 méteres gátfutásban a zsűri érthetetlen ítékezése és részben a „hazarendezés” handicapelte meg a kitünő atlétát.

Részletes eredmények: 100 m. síkfutás: Négy előfutam után a döntőben 1. Nemes (Universitatea) 11-6 mp., 2. Silver (Olympia), 3. Zank (Olympia). — 110 m. gátfutás: 1. Anastasiade (SR) 18-2 mp., 2. Imre Andor (Haggibbor), 3. Dumitrescu (TCR). Imre a rosszalajú pályán bokarándulást szenvedett. — Súlydobás: 1. Pop Zorila (Universitatea) 11-25 m., 2. Caba (Universitatea) 10-55 m., 3. Roxin (Universitatea) 10-48 m., — Golyóvetés: 1. dr. Corcan (Universitatea) 42-12 m., 2. Bodea (Universitatea) 35-50 m., 3. Hantelmann (Socala Evangelica). — 200 m. síkfutás: 1. Corcan (Univ.) 24 mp., 2. Nemes (Univ.), 3. Alexandrescu (SR). — Rúdugrás: Fisoher (Olympia) 2-79 m., 2. Zank (Olympia) 2-68 m., 3. Nemes (Univ.) 2-61 m. — 5000 m. síkfutás: 1. Velcovici (SR) 18 p. 11-8 mp., aki az utolsó öt méterben előzte meg a 2. Dumitrescut (SS), 3. Georgescu (SR), Belu (Univ.) kifutadt és feladta a versenyt. — 800 m. síkfutás: 1. Stefescu (Liceul Mihai Viteazul) 2 p. 08-4 mp. Román rekord! 2. Buckner (Bihorul), 3. Botis (Univ.). — Távolugrás: 1. Nemes (Univ.) 6-22 m., Román rekord! 2. Caba (Univ.) 6 m., 3. Dumitrescu (TCR) 5-81 m. Nemes ugrásai: 6-15, 6-19, 6-22 m. — 400 m. síkfutás: 1. Nemes (Univ.) 5-75 mp. Könnyen nyerve. 2. C. Alexandrescu (SR), 3. P. Alexandrescu (SR). — Magasugrás helyből: 1. Constantinescu (SR) 137 cm., 2. Müller (SR) és Poxin (Univ.) holtyversenyben 125 cm.-rel. — Diszkoszvetés: 1. Uitz (Ujlaki) (Univ.) 42-28 m. Román rekord! 2. Pop Zorila (Univ.) 38-57 m., 3. dr. Corcan (Univ.) 34 m. Uitz 41-96 m. dobásával már rekordot javított, 42-28 m. dobása azonban Tison (francia) rekordjánál (39-68) méterekkel jobb. A kitünő teljesítmény után Károly trónörökös meghívta Uitzot Belgrádba, Ujlaki kijelentette, hogy hajlandó lemenni a szerb fővárosba, ahol alkalma lesz régi riválisával, Ambrózával összemérni erejét.

1500 m. síkfutás: 1. Buckner József (Bihorul) 4 p. 44 mp., 2. Velcovici, 3. Ciora. Szép és erős végküzdelem után biztosan nyerve. — Kalapácsvetés: 1. Bodea 39-80 m. Román rekord! Bodea dobásai: 37-05, 37-30, 39-20 és 39-80. Az új rekord 10 cm.-rel jobb Mudin (MAC) 39-70 m. magyar rekordjánál. — 400 m. gát-

futás: 1. Nemes (Univ.), 2. Imre (Haggibbor).

A 4 x 100méteres stafétát az Universitatea fényesen nyerte meg. A magasugrásban Imre (Haggibbor) 160 cm. eredménnyel győzött, hibás rendezés folytán a zsűri Constantinescut (Bukarest) jelentette ki nyertesnek és így Imrénak a második hellyel kellett beérnie. A zsűri tagjain kívül a farságos és nehéz munkáért Mario Gebauer és Breier központi bizottsági tagokat illeti meg a dícséret és elismerés.

A bukaresti atlétikai versenyen elért eredmények beszédes bizonyítéka Románia fejlődő atlétikájának.

Labdarugás

Kinizsi—NAC 0:0 Cupa „Mara” mérkőzés. A bukaresti atlétikai versenyek után, pünkösdi vasárnapján tartották meg a Kinizsi és a NAC csapatai Cupa „Mara” mérkőzésüket. A csapatok legjobb játékosaitat nélkülözték. A válogatott csapatba beállított Ritter, Frech és Schüller a Kinizsiből, Kinigli és Rónai a NAC-ból hiányoztak. Ennek dacára szép, nívós és lendületes játékot produkáltak a tartalékokat együttesek. A Kinizsi az első félidőben fényben volt. A NAC is teremtett veszélyes helyzeteket, azonban Onódi kapus bravurosan védte Dankó és Romvári szeszdelmes lövéseit. A második félidőben a NAC uralta a mezőnyt. Sorozatos támadásait, majd Csillag cseppelő csavart labdáját Kendor és Bauer háttvédek szerelték. Frech egyéni kiszökését pedig Jakab kapus bravuros rávetéssel zsákmányolta el. A Kinizsiben a halvesor volt jobb, a NAC-ban Markovics brillirozott és a csatársor szép összjátékot produkált. A rendezés gyenge volt. Háromszor is félbeszakították a mérkőzést, mert a gyenge és használt tréningpládkák felmondták a szolgálatot, új labdaról pedig elfelejtettek gondoskodni. Szerencsére az egyik néző zsebében volt egy új külső bőr, aki a játékosok közé dobta azt és így lehetővé tette a mérkőzés befejezését. A naiv és jóindulatú hozzanémértésnek tudható be, hogy két bírót is rendeltek le Bukarestbe. A mérkőzést Nagy Lajos, kolozsvári bíró helyett Ban-ze Czinezár Miklós, brassói bíró vezette, akit idegessé tett a „nagy mérkőzés”. Különösen sokat nézett el, határozatlan volt és Drescher hatalmas offsideja elnézésével majdnem eldöntötte a mérkőzés sorsát. Sokat kell még tanulnia, hogy heves küzdelem vezetésére alkalmassá váljék.

Atlétika

A Haggibbor atlétikai tréningje. A Haggibbor atlétikai szakosztályának vezetője felkéri az összes atlétákat, hogy a ma, csütörtökön délután 6 órakor a városi sporttelepen tartandó tréningen teljes számban jelenjenek meg.

Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
Kiadó: **FRATERNITAS** nyomdaváll.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Tapéták

minden kivételben kizárólag kaphatók:
Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara
Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.)
11-13. szám.
Engros. 1365 Endetail.

Megjelent az új lakbérleti törvény

Lakók, háztulajdonosok és könyvkereskedők figyelmébe!

Bizományosoknak, könyvkereskedőknek magas jutalék!

a Fraternitas kiadásában megjelent az új lakbérleti törvény hiteles magyar szövege, kiváló szakember előszavával és magyarázatával.

Ára 6 lei.

Minden tőzsdében kapható!

Megrendelhető: a Fraternitas nyomdavállalatnál, Cluj, str. Baron L. Pop 10 — Friedmann hírlap-irodánál Cluj, Piața Unirei és az Uj Kelet kiadóhivatalában.

Pályázati hirdetés.

A nagyváradai Izraelita Szentegylet körházában megüresedett alorvosi állásra ezenel pályázatot hirdetünk. Az állás javadalmazása havi 1000 lei és teljes ellátás.

Pályázatok legkésőbb június hó 15-ig nyújtandók be a körház igazgatóságához.
Oradea-Mare, 1922, május hó 28.
Igazgatóság.

Wieni Irodánk

és Bruck—Hegyeshalom—Budapest—Szoónok—Biharkeresztés—Békéscsaba és Kőtegyanban felállított saját exposituraink útján **kötér kikötése mellett 5—10—15 napi** határidőn belül Ö-és Uj-Románia bármely részébe vagy vissza **darabárú és vagonrakomány** szállításokat vállalunk

Deutsch Testvérek. Központ Cluj, P. Unirei 26. Fiókok Wien I. Rotenturm Str. 12. Oradea-Mare Rimanóci-u. 12. Orsova Dunapart. 1276

Gyapjuipar Részvénytársaság

ajánlja kiváló minőségű szövet, harisnya és mindennemű sport és gyapju kötszővött áruit. 3952-1

Malomberendezési-tárgyak, eredeti Dieselmotorok, gőzgépek az összes pótalkatrészek magyar államvasuti cseplőkészletekhez, W. D. motorké-hez raktárról kaphatók az 3953-1

„Industria“

Kereskedelmi és Ipari Rt.-nél (ezelőtt Karczag Henrik) Timisoara—Temesvár. Telefon 9—14. Sürögnyom-Industria Str. I. C. Bratiano (Uri-u.) 3.

A cipőipart teljesen megszünt mert a

Renner Testvérek és Társai Börgyár Rt., Cluj—Kolozsvár gyárt mindenféle férfi, női és gyermekcipőt szines és lakkbőrökből is a leg-elegánsabb kivitelben!! 1301

Feuerstein I. textil, kötött és rövidáruház Cluj, Str. Reg. Maria 12.

Hirdessen az UJ KELET-ben!

Temesvári „BEGA” Gőzmalom Részvénytársaság (ezelőtt „Hungaria” Gőzmalom Rt.) napi 12 vagon örlőképességű, modern malom Legmodernebb berendezésű **tésztagyára**

előállít mindennemű makkaronit, levestészta, tarhonyát kiváló minőségben. 3951-1

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lei. Jeligés hirdetésre szemlémű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésnek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kíván: címre továbbítanak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Mindenféle fordítást, román, német, olasz, angol, francia valamint ezeknek tanítását olcsón vállalom. Kérvények szerkesztését valamint gépirást olcsón és pontosan készítek. Felvételi hely Cluj, Str. N. Iorga 23. Dr. Muresán, jogi szeminárium.

Eladó Kriza-utca 18. szám alatti ház. Azonnal beköltözhető. Értekezni ugyanott.

Kifutó fiút felvesszünk. Jelentkezni az Uj Kelet kiadóhivatalában.

Kitünő tőkebefektetés. Világciikk szabadalom gyártására és terjesztésére alakuló társasághoz tagok kerestetnek. Érdeklődhetni Vas szabadalmi irodájában, Str. Dragolina 122. vagy Gabányi Sándornál, Calea Regele Ferdinand 110. Tőzsdé. 3955-1

Önállóan működő gépész nagyobb fűrészüzemnél alkalmazást keres. Megkeresés: Gépész jellegre a kiadóhivatalba kér 3956-1

Textil és rövidáru szakmában szakképzett segédet keres Nőtí Márton Cluj, Széchenyi-ter 3936-1

Ruha- és fehérneműhímzést jutányos áron vállalom. U: Ania-palota II. em. 14. ajtó.

Angol és francia női civatvarrást uri házakhoz elvállalok. Cim: Calea Traian, volt Árpád-u. 32. balra, ajtó 1.

Elveszett az aradi átomáson még február hónapban egy ócska שוליה gomb ezüstözött כתרניל bortníval és két pár תפילין egy nagy és egy kisebb, melyek csitos bordó zacskóban voltak. Kinek tudomása van róla vagy megvette szíveskedjék engem értesíteni amiért szép jutalomba részesítem, ha esetleg megverté a vételárát kétszeresen fogom megfizetni. Cim Löwy Izsák, Satu-Mare, str. Orleana volt Tompa-utca 23. 3961-1

Verlässliche orth. koser Gasthaus ist in Buziásfürdő erőfínet. 3959-1

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szíjgyártóblank állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki megrendéseket kis postacsomagokban is eszközölök. Jelenlegi talp és bocskor ára 65—70 lei. **Vagontélelnél 5 százalék kedvezmény.**

SÁMSON-BÖRGYÁR

Gyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár 3—86, lakás 3—87. szám.

OXIGÉN

és ipari gáz részvénytársaság

ARAD

Szállít bármely mennyiségben **98—99 %-os** tisztá oxigént 3944-1

Marosvásárhely legfogalmasabb utcáján szép üzletihelyiséggel bíró kereskedő

gyári vagy más bizományi lerakatra megbízást keres.

Hirsch Adolf, Targu-Mur's
Str. Calarasilor 2. 3963-1

Nagybani raktárom Str. Regina Maria v. Deák Ferenc-u. 13. szám alatt van

Eisenstädter F.

volt Lskatos-áruház
Sehol olyan választékkal nem kap gy mekkocsit, u: azóbbóndót, gumilabdát és footballabdát

Cukorka és esokoládé raktár

Lusztig és Nussbächer Cal. Regele Ferdinand 31. Szállítunk postán, utánvétel mellett.

Szerkesztőségi hivatal és ny. Cluj-Kolozsvár, L. Pop. — Brassó

Az Uj Kelet Szerkesztőség: Kiadóhivatal: Nyomda: Helyi osztály: Zs. N. Sz.

A köziratok közlési díjára szerkesztőségnek kös. — Kéziratok munkaviszta és betűnk me

V. évfolya

Választás

Meglepőek tások. Nem volna végződn legutóbbi éve igyebben. De tásokat előkés. és körülbástya igérezett bizt gyon is egyen jelöltek száma kezdés, vasszó továbbí folytatott akadályon kormány jelölt futhattak a cél at, akadályokor onon és szenvfut, ma legalább kimondottan ellenzékű gondó nemzetgyűlésen meg-nem-félem kitört kráteréb tersedges akadál elkövettek, hog zék. Friedrich volt a kurzu az apróliku ro volt elég, elre tulnyomó több mórécia megvazást. S ahol maradt, ott a d a demokratiku vezették be. Cs his szélhámosok teknek kedvezé hiába. Ahol a n kozhatott, ott n És ahol megnyí érthető egyönt vegőt akarok, s Nyolevan ell jentli a kormá hivatalos Magya jához illeszteti a Bethlen-párté csak a szemeköz diadalmas Bethl vezett Bethlen-egységes párt, am pártnak nevezne ebbe az egye. pá vágyu és célu pá bizvást megnyujt ez az egye. párt Majd meglátjuk, mire fog vezetni jes felbomlásra, ujjabb fellángolás, hogy Bethlenék mentáris eszközö mennek, feloszlat még vaskosabb v igyekednek többb ez nem törtéink zus napjai meg mert a folyamár években megindu zst mindenütt most kiszökött láthatóvá vált és az utat, amelyen feltünőbb eredmé lassításnak a szóc radikális és demo győzelme. Minteg eos demokráciát k vel súlyosbodott a zetgyűlés, mert u szocialisták a dem mekkel együtt a jobb választójogér nem büntetett gy állításáért. A nyolevan ell megszabadult ma jórészt az üldözött, rrorral sujtott zsi